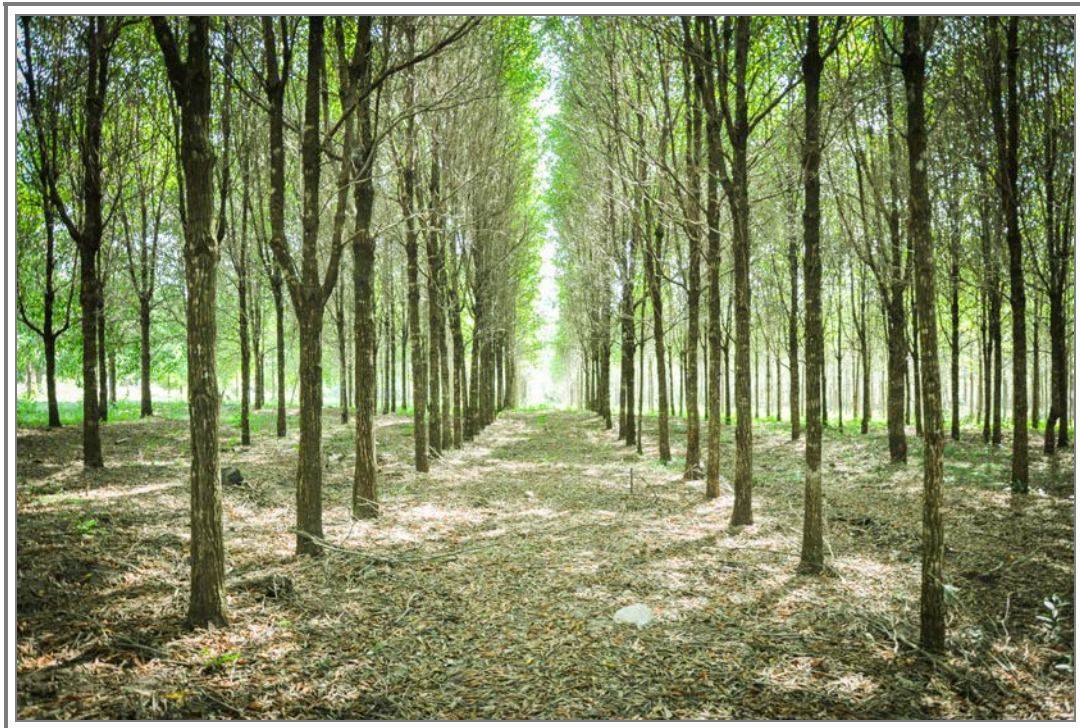

แผนการบริหารจัดการสวนป่าท่าชนะ 5 ปี (2561-2565) (Business Plan)

การดำเนินงานธุรกิจ ปศุสัตว์สร้างสวนป่าและเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ยางพารา
สวนป่าท่าชนะ เลขที่ 212 หมู่ที่ 22 ตำบลประแสงค์ อำเภотаชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเลขโทรศัพท์ 081-911-3657

E-mail Address : Thachana@hotmail.com

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

บริหารจัดการภายในสวนป่าให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

แผนการบริหารจัดการสวนป่าท่าชนะ 5 ปี (2561-2565)

วิสัยทัศน์

“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้ของ อ.อ.ป.”

พันธกิจ

1. พัฒนาที่ดินสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเศรษฐกิจตามศักยภาพสวนป่า
2. ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม
3. ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมไม้
4. วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการปลูกและใช้ประโยชน์ไม้เศรษฐกิจ
5. ปรับโครงสร้างทางการเงินทั้งระบบ เพื่อสนับสนุนภารกิจขององค์กร และพัฒนาทรัพยากรสินให้เกิดประโยชน์ตามศักยภาพ สร้างกำไรพอเลี้ยงองค์กรไม่เป็นภาระต่อรัฐ
6. พัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐาน
7. สงวนอนุรักษ์และบริหารช้างไทย และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อนุรักษ์
8. พัฒนาธุรกิจบริการอย่างครบวงจรและแข่งขันได้ โดยพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

ด้านเศรษฐกิจ

1. พัฒนาและบริหารสวนป่าไม้เศรษฐกิจให้มีผลผลิตที่พอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล
2. ดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าตามหลักวิชาการและปรับปรุงกระบวนการบริหารงานตามงบประมาณที่ได้รับ ลดต้นทุนการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. พัฒนาศักยภาพสวนป่าให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ

ด้านสังคม

1. การส่งเสริมการสร้างงานแก่สมาชิกหมู่บ้านป่าไม้และราษฎรในบริเวณพื้นที่สวนป่า
2. การสนับสนุนนโยบายของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการจัดการสวนป่าให้มีคุณภาพรักษาปกป้องสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบริการและอำนวยความสะดวกให้กับชุมชน เช่น ทุนการศึกษา อุปกรณ์กีฬา ช่วยภัยแล้ง และอื่นๆ
4. มีพื้นที่อนุรักษ์ และศูนย์รวมพันธุ์ไม้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ พักผ่อนหย่อนใจ และใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. บริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า และพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ให้คงอยู่
2. ส่งเสริมให้ประชาชนรอบสวนป่ารู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชน
3. ลด/ละ/เลิก การใช้สารเคมีที่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในสวนป่าป้องกันและอนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์และถูกคุกคาม

สถานภาพทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

งานสวนป่าท่าชนะ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าท่าชนะ เป็นสวนป่าโครงการที่ 4 ซึ่งแต่เดิมเป็นสวนป่าที่ บริษัท สุราษฎร์ธานีทำไม้จำกัด ปลูกขดเขยตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ ต่อมาในปี พ.ศ.2532 หลังจากที่รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศ กรมป่าไม้โดยสำนักงานป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี จึงได้ส่งมอบพื้นที่สวนป่าท่าชนะซึ่งปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ที่พ้นอายุการบำรุงรักษา (6 ปี) ไปแล้ว ให้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้รับมอบมาดำเนินการดูแลบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยจัดทำบันทึกการส่งมอบ-รับมอบเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2533 โดยมีพื้นที่สวนป่าที่ได้รับมอบทั้งสิ้น 18,080 ไร่

ข้อมูลทั่วไป

สวนป่าท่าชนะ เป็นสวนป่าโครงการที่ 4 ดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 ปัจจุบันมีพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น 9,790.490 ไร่ ดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจไม้ยางพารา 5,560.551 ไร่ พื้นที่สวนป่าไม้สัก 2.903 ไร่ พื้นที่สวนป่าไม้ยูคาลิปตัส 122.990 ไร่ และพื้นที่ปลูกไม้อื่นๆ 1,307.852 ไร่

พื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจไม้ยางพาราที่สามารถให้ผลผลิตน้ำยางพาราได้แล้วจำนวน 5,345 ไร่ มีจำนวนหมู่กรีดทั้งสิ้น 5 หมู่ จำนวนเบอร์กรีดรวม 266 เบอร์กรีด โดยเปิดกรีดยางพาราในระบบ กรีดสองวันเว้นหนึ่งวัน หน้ากรีด 1/3 ของลำต้น ค่าส่วนแบ่งรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตระหว่างสวนป่าท่าชนะกับสมาชิกผู้กรีดยางพาราในส่วนของผลผลิตน้ำยางพาราคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65:35 ผลผลิตเศษยางพาราคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60:40 ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกรีดยางพาราในสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ.2555

สวนป่าท่าชนะ ได้รับเงินสนับสนุนกองทุนพัฒนาชุมชนโดยรอบสวนป่าท่าชนะ ส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎรในชุมชนเลี้ยงปลาโตเร็ว ไข่เป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมแก่สมาชิกกองทุน

ที่ตั้งสำนักงานสวนป่าท่าชนะ ตั้งอยู่เลขที่ 212 หมู่ที่ 22 ตำบลประสงค์ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตำแหน่งค่าพิกัดสำนักงานสวนป่าท่าชนะ 504013 E 1052503 N

อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ชุมชนโดยรอบสวนป่าท่าชนะ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ หมู่ที่ 11 บ้านสวนเหนือ	ตำบลประสงค์ อำเภوتاชนะ
ทิศใต้	ติดต่อกับ หมู่ที่ 22 บ้านห้วยน้ำขาว	ตำบลประสงค์ อำเภوتاชนะ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ หมู่ที่ 3 บ้านน้ำดำ	ตำบลประสงค์ อำเภوتاชนะ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ หมู่ที่ 14 บ้านร่มไทร	ตำบลประสงค์ อำเภوتاชนะ

การเดินทาง : จากทางหลวงสายเอเชียหมายเลข AH 2 ฝั่งขาขึ้น กทม. เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 4192 ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร จะพบสำนักงานสวนป่าท่าชนะตั้งอยู่ด้านซ้าย

สวนป่าท่าชนะ ได้เริ่มรื้อปรับปรุงพัฒนาพื้นที่เพื่อปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราทดแทนในพื้นที่ที่มีอัตราอดตายต่ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เพื่อสร้างงานกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม โดยมุ่งหวังให้เกิดความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันสวนป่าท่าชนะได้ดำเนินการปรับปรุงการสำรวจรังวัดพื้นที่สวนป่าด้วยเครื่องหาพิกัดจากดาวเทียมพบว่าพื้นที่ในความรับผิดชอบรวมทั้งสิ้น 9,790.490ไร่แบ่งพื้นที่ตามการบริหารงาน ดังนี้

ตารางแสดงพื้นที่การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของสวนป่าหิมาลัย (โครงการที่ 4)

แปลงปี เดิม	แปลงปลูก	ชนิดไม้	ระยะ ปลูก	พื้นที่ตาม ทะเบียน (ไร่)	พื้นที่จริงวัด ด้วย GPS (ไร่)	จำนวนต้น				รายละเอียดการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ไร่)										ผลรวม ทั้งหมด	หมายเหตุ	
										Productive area				Non-Productive area			Conservation area	HCV				
						เปิดกรีด ได้	ตายนิ่ง	เล็ก	ทั้งหมด	ยางพารา	สัก	ยูคาลิปตัส	อื่นๆ	ไม่สามารถ ใช้ประโยชน์ได้	พื้นที่สงวน	พื้นที่มี ปัญหาบุง รุก	พื้นที่อื่นๆ	ป่าต้นและร่องห้วย				
	-	-	-											0.491						0.491		
	2521/44 ตอนที่ 1(1)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		72.879	-	-	1,193	1,193	70.783					2.096						70.783	
	-	-	-																	2.096		
	2521/44 ตอนที่ 1(2)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		17,646	-	-	460	460	17,646											17,646	
	2521/44 ตอนที่ 1(3)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		19,206	-	-	447	447	19,206											19,206	
	2521/44 ตอนที่ 1(4)	กันเกรา	2x4		53,704								53,704								53,704	
	2521/44 ตอนที่ 1(5)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		51,638	-	-	1,511	1,511	51,638											51,638	
	2521/44 ตอนที่ 2(1)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		245,059	-	-	6,218	6,218	245,059											245,059	
		-	-	-											8,421						8,421	
	2521/44 ตอนที่ 2(2)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		89,281	-	-	2,031	2,031	89,101											89,101	
		-	-	-											0,180						0,180	
	2521/44 ตอนที่ 3	ยางพารา	3x8		255,791	-	-	8,172	8,172	249,360											249,360	
		-	-	-											6,431						6,431	
	2521/44 ตอนที่ 4	ยางพารา	3x8		146,724	4,142	-	2,524	6,666	146,724											146,724	
	2521/44 ตอนที่ 5	ยางพาราผลลับสัก	3x10		126,296	2,684	-	1,581	4,265	126,296											126,296	
		-	-	-											3,376						3,376	
	2521/45 ตอนที่ 1(1)	ยางพารา	3x8		120,062	-	-	5,918	5,918	120,062											120,062	
		-	-	-											6,282						6,282	
	2521/45 ตอนที่ 1(2)	สัก	4x4		3,397						2,903										2,903	
		-	-	-											0,494						0,494	
	2521/45 ตอนที่ 2(1)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		87,799	-	-	3,443	3,443	87,799											87,799	
-		-	-											2,729						2,729		
2521/45 ตอนที่ 2(2)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		43,132	796	-	104	900	43,132											43,132		
	-	-	-											2,204						2,204		
2521/45 ตอนที่ 2(3)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		98,873	-	-	4,401	4,401	98,873											98,873		
	-	-	-											4,254						4,254		
2521/45 ตอนที่ 3	ยางพารา	3x8		160,536	3,463	-	1,211	4,674	160,536											160,536		
	-	-	-											6,318						6,318		
	2521/45 ตอนที่ 4(1)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		104,685	-	-	2,278	2,278	104,685											104,685	
	-	-	-											6,140						6,140		
	2521/45 ตอนที่ 4(2)	ยางพาราผลลับสัก	3x10		30,302	-	-	1,069	1,069	30,302											30,302	

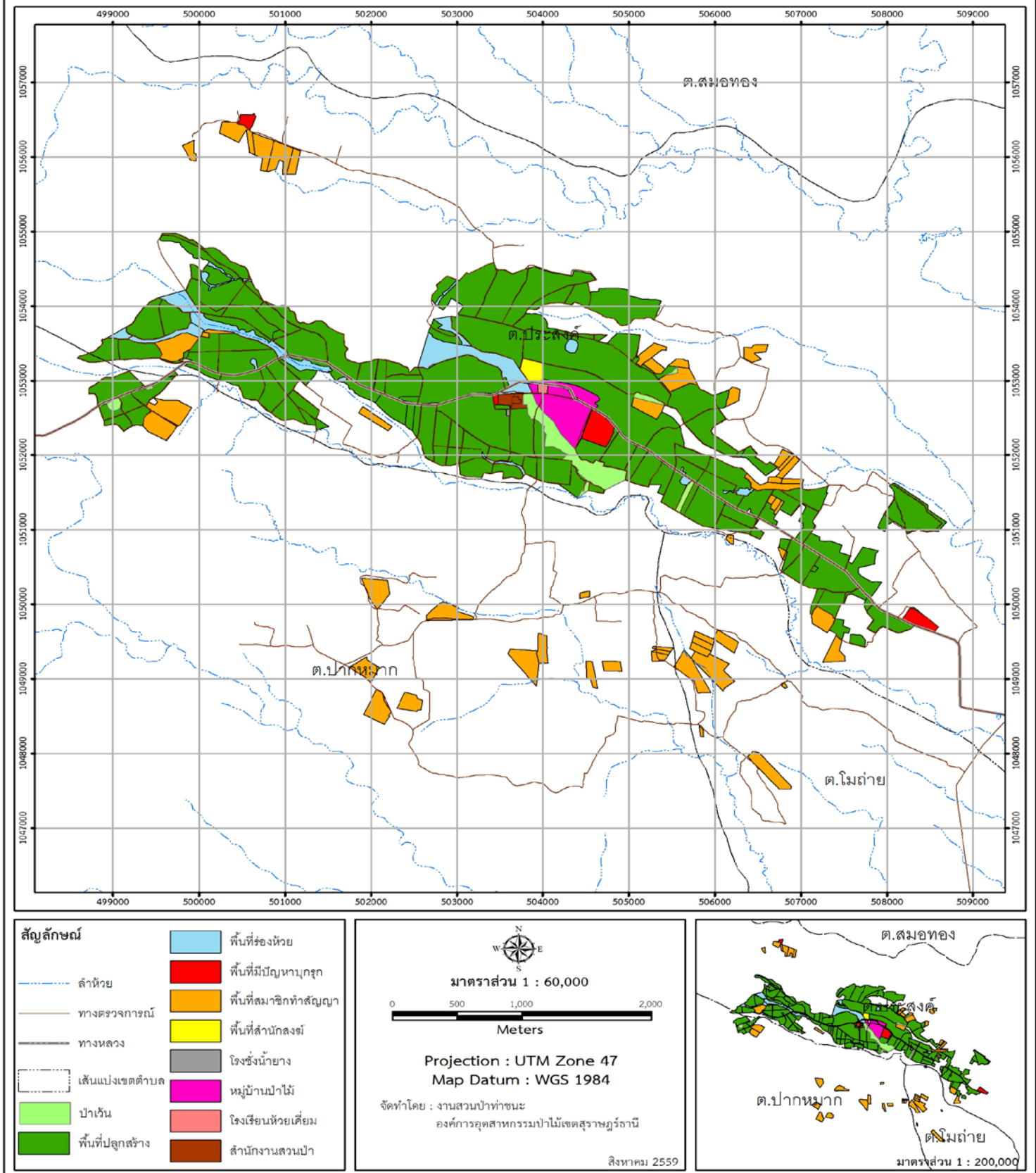
ตารางแสดงพื้นที่การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของสวนป่าท่าชนะ (โครงการที่ 4)

แปลงปี เดิม	แปลงปลูก	ชนิดไม้	ระยะ ปลูก	พื้นที่ตาม ทะเบียน (ไร่)	พื้นที่รังวัด ด้วย GPS (ไร่)	จำนวนต้น				รายละเอียดการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ไร่)										ผลรวม ทั้งหมด	หมายเหตุ
										Productive area				Non-Productive area				Conservation area	HCV		
						เบ็ดเตล็ด ได้	ตายนิ่ง	เล็ก	ทั้งหมด	ยางพารา	สัก	ยูคาลิปตัส	อื่นๆ	ไม่สามารถ ใช้ประโยชน์ได้	พื้นที่สงวน	พื้นที่มี ปัญหา อื่นๆ	พื้นที่อื่นๆ	ป่าต้นและรองด้วย			
	2521/45 ตอนที่ 4(3)	ยางพาราหลักกับเกวรา	3x10		348.723	-	-	6,714	6,714	338.687									338.687		
	-	-	-											10.036					10.036		
	2521/46 ตอนที่ 1	ยางพารา	3x8		179.133	-	-	9,230	9,230	174.168										174.168	
	-	-	-											4.965						4.965	
	2521/46 ตอนที่ 2	ยางพารา	3x8		20.157	-	-	987	987	17.134										17.134	
	-	-	-											3.023						3.023	
	2521/46 ตอนที่ 3	ยางพารา	3x8		300.630	-	-	12,358	12,358	288.498										288.498	
	-	-	-											12.132						12.132	
	2521/47 ตอนที่ 1	ยางพารา	3x8		220.743	-	-	12,093	12,093	215.942										215.942	
	-	-	3x8											4.801						4.801	
	2521/47 ตอนที่ 2	ยางพารา	3x7		132.596	-	-	8,611	8,611	130.537										130.537	
	-	-	-											2.059						2.059	
	2521/47 ตอนที่ 3	ยางพารา	3x7		35.486	-	-	2,210	2,210	34.115										34.115	
	-	-	-											1.371						1.371	
	2521/47 ตอนที่ 4	ยางพารา	3x7		105.287	-	-	6,462	6,462	101.957										101.957	
	-	-	-											3.330						3.330	
	2521/47 ตอนที่ 5	ยางพารา	3x7		17.053	-	-	881	881	17.053										17.053	
	2521/48 ตอนที่ 1	ยางพารา	3x8		57.227					57.227										57.227	
	2521/48 ตอนที่ 2	ยางพารา	3x8		35.732	-	-	1,593	1,593	35.145										35.145	
	-	-	-											0.587						0.587	
	2521/48 ตอนที่ 3	ยางพารา	3x8	9.060	-	-	459	459	9.060										9.060		
	2521/49 ตอนที่ 1	ยางพารา	3x8	180.473	-	-	9,632	9,632	177.112										177.112		
	-	-	-										3.361						3.361		
	2521/49 ตอนที่ 2	ยางพารา	3x7	71.604	-	-	1,172	1,172	68.988										68.988		
	-	-	-										2.616						2.616		
	2521/49 ตอนที่ 3	ยางพารา	3x7	21.254	-	-	832	832	21.254										21.254		
	2521/49 ตอนที่ 4	ยางพารา	3x7	14.898	-	-	4,122	4,122	14.432										14.432		
	-	-	-										0.466						0.466		
	2521/49 ตอนที่ 5	ยางพารา	3x7	185.546	-	-	10,116	10,116	176.106										176.106		
	-	-	-										2.118						2.118		

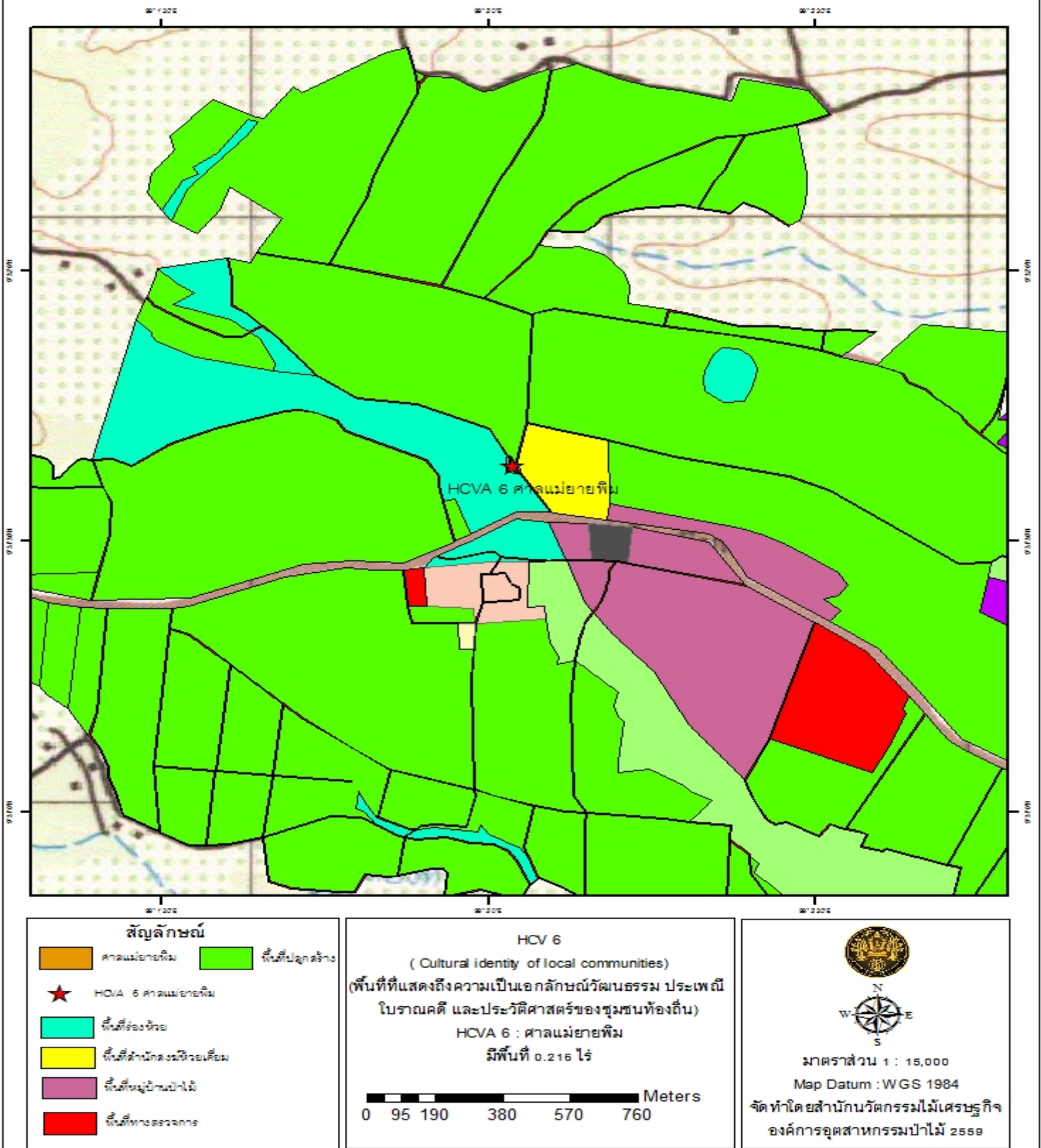
ตารางแสดงพื้นที่การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของสวนป่าท่าชนะ (โครงการที่ 4)

แปลงปี เดิม	แปลงปลูก	ชนิดไม้	ระยะ ปลูก	พื้นที่ตาม ทะเบียน (ไร่)	พื้นที่จริงวัด ด้วย GPS (ไร่)	จำนวนต้น				รายละเอียดการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ไร่)										ผลรวม ทั้งหมด	หมายเหตุ
										Productive area				Non-Productive area				Conservation area	HCV		
						เปิดกรีด ได้	ตายนิ่ง	เล็ก	ทั้งหมด	ยางพารา	สัก	ยูคาลิปตัส	อื่นๆ	ไม่สามารถ ใช้ประโยชน์ได้	พื้นที่สงวน	พื้นที่มี ปัญหาบุกรุก	พื้นที่อื่นๆ	ป่าต้นและร่องห้วย			
2521 ผลรวม				12,054.000	7,406.746	60.724	711	141,200	202,635	4,918.988	2,903	122,990	357,852	398,404	-	604,804	967,841	149,405	7,523.187		
2522	2522		-	1,579.000	178.130											178.130		178.130	สมาชิกขอใช้ประโยชน์ที่ดิน		
2522 ผลรวม				1,579.000	178.130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	178.130	-	178.130			
2523	2523	กระถินณรงค์	4x4	2,690.000	241.296		-									17.146			17.146		
			-												224.150		224.150	สมาชิกขอใช้ประโยชน์ที่ดิน			
2523 ผลรวม				2,690.000	241.296	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17.146	224.150	-	241.296		
ผลรวมทั้งหมด				18,080.000	9,790.490	60.724	711	164,513	225,948	5,347.363	2,903	122,990	1,526,852	504,313	-	626,217	1,406,708	252,930	0.214	9,790.490	

แผนที่แสดงการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินของสวนป่าท่าชนะ
งานสวนป่าท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

แผนที่
HCVA 6 ศาลแม่ยายพิมพ์ สวนป่าท่าชนะ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

แผนผังองค์กร

นายสมวัฒน์ ชุนทิพย์ลาย
หัวหน้างาน (ระดับ 6) งานสวนป่าท่าชนะ

นายชัยพัทธ์ ช่วยแดง
พนักงาน (ระดับ 5) งานสวนป่าท่าชนะ

นายบุญเทิด ยิ้มเยาะ
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายไพฑูรย์ โภณิคม
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายสังวาลย์ ทุมเกิด
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายสนธิ ทิพย์กองลาด
พนักงานปฏิบัติการสัญญาจ้าง

นายสมพงศ์ บุญทอง
พนักงานปฏิบัติการสัญญาจ้าง

ลูกจ้างเหมาปฏิบัติงาน จำนวน 33 คน

สมาชิกผู้กรีดยางพารา จำนวน 270 เบอร์กีร์ด

การวิเคราะห์ปัจจัยของธุรกิจ (SWOT ANALYSIS)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในสวนป่า

จุดแข็ง (Strengths)

- 1.สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ทำให้สะดวกต่อการเข้าบำรุงรักษาต้นไม้ในแปลงปลูกสร้างสวนป่า และสะดวกต่อการขนส่งผลผลิต
- 2.มีการปลูกไม้เศรษฐกิจยางพาราร่วมกับไม้ป่าชนิดดีมีค่า ทำให้เกิดมูลค่าเชิงเศรษฐกิจที่หลากหลาย คือ ได้ทั้งผลผลิตน้ำยางพารา, ไม้ยางพารา และไม้ป่า ตลอดจนส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของสวนป่าต่อชุมชนภายนอกในเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 3.สภาวะอากาศฝนพวน ฤดูร้อนจะแล้งนาน เมื่อย่างเข้าฤดูฝนจะตกมากกว่าปกติ ส่งผลต่อการกรีดยาง
- 4.งบประมาณในการปรับปรุงแปลงปลูกสร้างและดูแลพื้นที่อนุรักษ์ ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ มีจำนวนจำกัด

จุดอ่อน (Weakness)

- 1.สภาพดินเป็นดินทรายจัด มีความเป็นกรดสูง ทำให้ต้นยางพาราเจริญเติบโตได้ไม่ดีเท่าที่ควร
- 2.ยานพาหนะมีสภาพเก่า ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสูง
- 3.สวัสดิการด้านบ้านพักคนงานกรีดยางไม่เพียงพอ

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสวนป่า

โอกาส (Opportunities)

- 1.ทัศนคติของคนในชุมชนโดยรอบสวนป่าท่าชนะ มีทัศนคติเชิงลบต่อการลักขโมย และยาเสพติด ทำให้สภาพสังคมมีความสงบสุขเรียบร้อย สมาชิกผู้กรีดยางพาราซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชน มีความซื่อสัตย์ ง่ายต่อการควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
- 2.สวนป่าท่าชนะมีการปลูกไม้ยางพาราร่วมกับไม้ป่าชนิดดีมีคุณค่าเป็นพื้นที่จำนวนมาก ซึ่งเป็นโอกาสที่จะพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ด้านการปลูกยางพาราร่วมกับไม้ป่าให้แก่คนในชุมชนตลอดจนผู้สนใจ

อุปสรรค (Threat)

- 1.แนวโน้มราคาผลผลิตตกต่ำ ทำให้รายได้ลดลง
- 2.การดำเนินกิจกรรมต่างๆของสวนป่ายังผูกพันกับกฎหมายป่าไม้ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบและอนุญาตจากเจ้าพนักงานป่าไม้ก่อนจึงจะดำเนินการได้ ทำให้เกิดความล่าช้าและความไม่คล่องตัวในการบริหารงานรัฐกิจ
- 3.แรงงานหลักของสวนป่า คือ สมาชิกผู้กรีดยางพารา และลูกจ้างเหมา ขาดการสนับสนุนสวัสดิการด้านต่างๆ ที่เพียงพอจากหน่วยงาน ทำให้ขาดแรงจูงใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน
- 4 ระเบียบกฎเกณฑ์ด้านป่าไม้ไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการสวนป่า
- 5 ยางพาราถือเป็นผลผลิตหลักของสวนป่า มีความผันผวนทางด้านราคาตามกลไกการตลาดสากล

แผนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

ด้านการจัดการผลผลิตสวนป่า

รายการ	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
ประมาณการรายจ่าย (ล้านบาท)					
- อำนวยการ	6.95	6.95	6.95	6.95	6.95
- ทำการ	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50
รวม	22.45	22.45	22.45	22.45	22.45
ประมาณการผลผลิต น้ำยางพารา					
- พื้นที่ (ไร่)	5,245.253	5,245.253	5,052.477	4,542.278	3,966.992
- ผลผลิต (ตัน)	526.40	526.40	500	450	400
ไม้ยางพารา					
- พื้นที่ (ไร่)	-	-	192.776	510.199	575.286
- ผลผลิต (ลบ.ม.)	-	-	-	-	-
ประมาณการรายได้ (ล้านบาท)					
- น้ำยางพารา	26.32	26.32	26.32	26.32	26.32
- ไม้ยางพารา	-	-	-	-	-
รวม	43.20	43.20	43.20	43.20	43.20
กำไรสุทธิ	20.75	20.75	20.75	20.75	20.75

หมายเหตุ ราคาขายน้ำยางพารา 50.- บาท/กิโลกรัม , ไม้ยางพารา 650.- บาท/ลูกบาศก์เมตร

ด้านการปลูกสร้างและบำรุงสวนป่า

รายการ	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
ประมาณการ รายจ่าย (ล้านบาท)					
- อำนวยการ	1.05	1.05	1.05	1.05	1.05
- ทำการ	0.96	0.96	0.96	0.96	0.96

- ทำการ					
พื้นที่ปลูกสร้าง(ไร่)					
- แปลงเก่า (ยางพารา)	318.97	318.97	318.97	511.746	1,021.945
- แปลงเก่า (อื่นๆ)					
- แปลงใหม่ (ปลูกทดแทน พื้นที่ทำไม้)				192.776	510.199

หมายเหตุ :

แผนปฏิบัติการประจำปี 2561-2565

งานสวนป่าท่าชนะ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การดูแลพื้นที่เปิดกรีดและการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางพารา
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่าท่าชนะ
3. วัตถุประสงค์ 1. เพื่อควบคุมการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เป็นไปตามแผนธุรกิจที่กำหนด และป้องกันการรั่วไหลของผลผลิต
2. เพื่อสร้างรายได้ให้แก่หน่วยงาน และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น
4. เป้าหมาย ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เป็นไปตามเป้าหมายรายปี
5. ตัวชี้วัด ผลผลิตรายปี (ตัน)
6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			2561	2562	2563	2564	2565	
1	การดูแลและบำรุงรักษาดันยางพารา	หน.สป./	5,345.25 ไร่	5,345.25 ไร่	5,052.47 ไร่	4,542.27 ไร่	3,967 ไร่	
	- กำจัดวัชพืช	ผช.หน.สป.						มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
	- นับจำนวนต้นกรีด/สำรวจกำลังผลิต							เม.ย.-พ.ค.
2	การเก็บเกี่ยวผลผลิต	หน.สป./	545 ตัน	545 ตัน	500 ตัน	450 ตัน	400 ตัน	
	- การสมัครและคัดเลือกสมาชิกกรีดยางพารา	ผช.หน.สป.						มี.ค.-เม.ย.
	- การเก็บเกี่ยวผลผลิต							เม.ย.-มี.ค.
	- การพักหน้ากรีด							มี.ค.-เม.ย.
3	การติดตามประเมินผล	หน.สป.						ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี 2561-2565

งานสวนป่าท่าชนะ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราก่อนเปิดกรีด
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่าท่าชนะ
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราให้เจริญเติบโตเป็นไปตามหลักวิชาการ
 2. เพื่อให้ต้นยางพาราสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อครบตามเกณฑ์กำหนด
4. เป้าหมาย ดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราก่อนเปิดกรีด
5. ตัวชี้วัด
 1. อัตราการเจริญเติบโตเป็นไปตามข้อมูลทางวิชาการ
 2. พื้นที่สวนป่าไม่เกิดไฟไหม้ภายในสวนป่า

6. รายละเอียดแผนงาน

	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			2561	2562	2563	2564	2565	
1	การบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าไม้ยางพาราอายุ 2-3 ปี	หน.สป./	318.93 ไร่	318.93 ไร่	318.93 ไร่	511.746 ไร่	1,021.945	

							ไร่	
	- การสำรวจอัตราการรอดตาย	ผช.หน.สป.						เม.ย.-พ.ค.
	- การปลูกรั้ว							มิ.ย.-ก.ค.
	- กำจัดวัชพืช							มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- แต่งกิ่ง							ก.ค./ต.ค.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
2	การบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าไม้ยางพาราอายุ 4-6 ปี	หน.สป./						
	- กำจัดวัชพืช							มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
3	การติดตามประเมินผล	หน.สป.						ม.ค.-ธ.ค.

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การทำไม้ยางพาราออกจากพื้นที่สวนป่า
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่าท่าชนะ
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อดำเนินการทำไม้ออกในพื้นที่สวนป่าที่ครบรอบตัดฟัน และมีผลผลิตไม้คู้มค่าแก่การลงทุน
 2. เพื่อให้การดำเนินการทำไม้ออกเป็นไปตามหลักวิชาการ และตามแนวทางการเกิดผลกระทบต่ำ
4. เป้าหมาย พื้นที่ทำไม้ตามแผนการทำไม้ยางพารา
5. ตัวชี้วัด
 1. เนื้อที่ทำไม้ออก (ไร่)
 2. ปริมาตรไม้ยางพารา (ลบ.ม.)

6. รายละเอียดแผนงาน

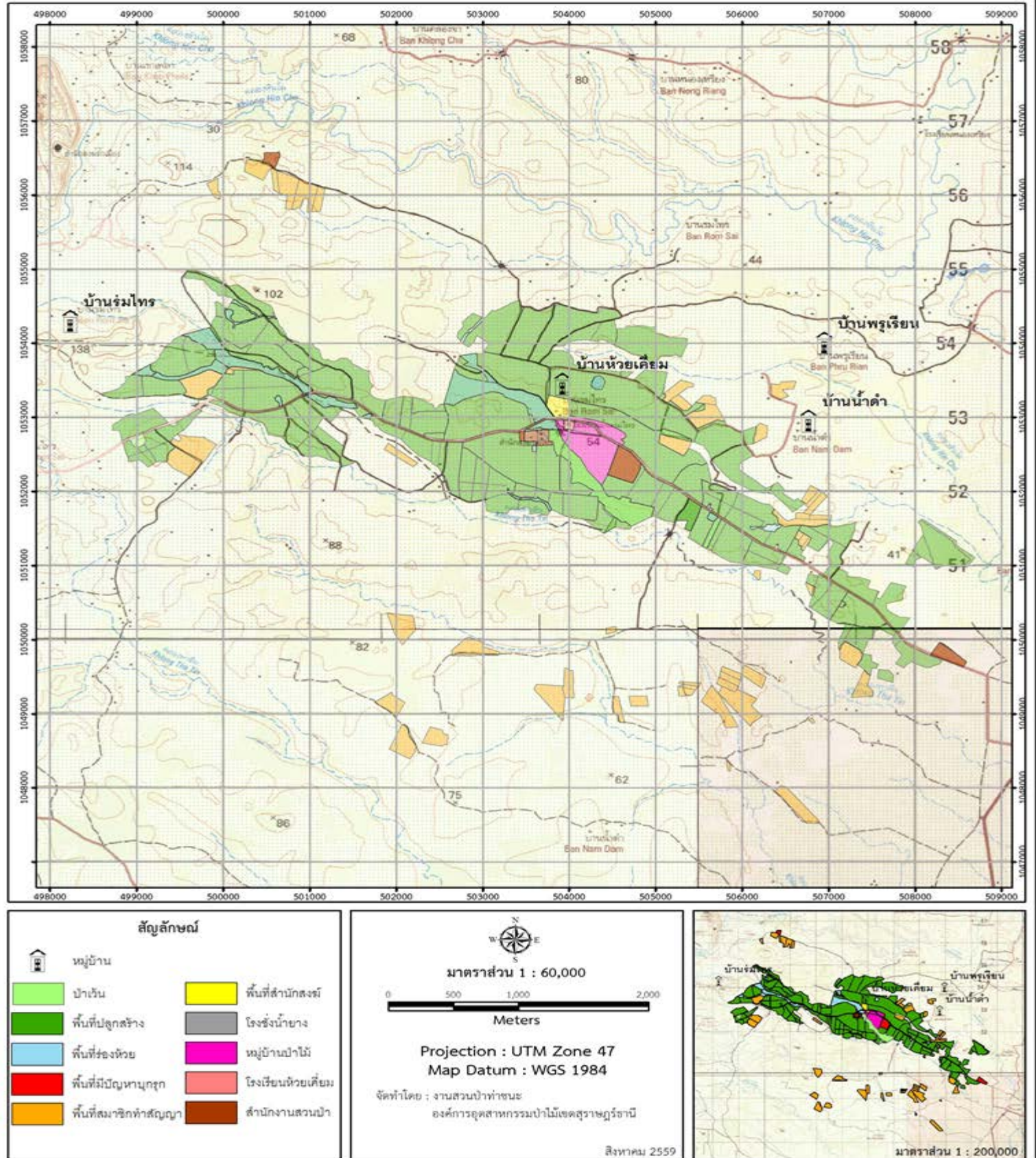
ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			2561	2562	2563	2564	2565	
1	สำรวจกำลังผลิตไม้ยางพารา	หน.สป./			192.776ไร่	510.199ไร่	575.286ไร่	ต.ค.-ธ.ค. (ก่อนปีทำไม้)
2	การขออนุญาตทำไม้ออกและชำระค่าภาคหลวง	ผช.หน.สป.						
3	ยื่นขอรับทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราจาก สกย.							
4	จัดทำบัญชีสต็อกไม้							
5	ประกาศประมูลจำหน่าย							ม.ค.
6	ควบคุมการทำไม้ออกให้เป็นไปตามหลักวิชาการ							ม.ค.-มี.ค.
7	รายงานผลการทำไม้							มี.ค.-เม.ย.
8	การสำรวจผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม							ม.ค./พ.ค.
9	การติดตามประเมินผล							

แผนการดำเนินงานด้านสังคม

งานสวนป่าท่าชนะ มีชุมชนรอบสวนป่าจำนวน 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 3 บ้านน้ำดำ, หมู่ที่ 11 บ้านสวนเหนือ, หมู่ที่ 14 บ้านร่มไทร และหมู่ที่ 22 บ้านห้วยเคี่ยม ต.ประแสงค์ อ.ท่าชนะ การบริหารจัดการสวนป่าโดยชุมชนมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งการดำเนินกิจกรรมต่างๆของสวนป่าย่อมส่งผลให้เกิดการกระทบส่งถึงประชาชนในพื้นที่รอบๆสวนป่า ดังนั้น เพื่อให้สวนป่าสามารถมีเครื่องมือ ในการเข้าถึงและทราบแนวโน้มของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม จะได้เป็นแนวทางหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการหนึ่งในการศึกษา สืบค้นสำรวจ ตรวจสอบสภาพโครงสร้าง และหน้าที่ของชุมชนทั้งในเชิงของการรวมกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ ความผูกพัน ความขัดแย้ง รวมทั้งความต้องการของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข การเมือง วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วม ผ่านทางเทคนิควิธีการต่างๆมาใช้ในการวางแผนการทำงานของสวนป่าให้ดีขึ้นต่อไป

รายการ	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
- สนับสนุนให้พนักงาน/ลูกจ้าง ได้รับการฝึกอบรมตามสายงาน อาทิ การทบทวนองค์ความรู้ทางบัญชีและการเงิน, ทักษะการกรีดยางพารา ฯลฯ	√	√	√	√	√
- การวิเคราะห์/ประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	√	√	√	√	√
- การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ(การจ้างงานและวนเกษตร)	√	√	√	√	√
- การควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดด้านชีวอนามัย และความปลอดภัย	√	√	√	√	√
- การแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างมีส่วนร่วม	√	√	√	√	√

แผนที่แสดงชุมชนรอบสวนป่าท่าชนะ
งานสวนป่าท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

แผนปฏิบัติการประจำปี 2561-2565

งานสวนป่าท่าชนะ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสวนป่า
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่าท่าชนะ
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อวิเคราะห์/จำแนกประเภทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
 2. เพื่อบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เป้าหมาย วิเคราะห์/จำแนกประเภทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
5. ตัวชี้วัด รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			2561	2562	2563	2564	2565	
1	ประชุมพนักงานสวนป่าเพื่อวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	หน.สป./						ม.ค.
2	จัดทำรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	ผช.หน.สป./	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	ม.ค.
3	จัดทำแผนการบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	พนักงานสวนป่า						ก.พ.-มี.ค.
4	รายงานผลการดำเนินงาน							ธ.ค.
5	ทบทวนการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ถ้ามี)							มิ.ย.-ก.ค.
6	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี 2561-2565

งานสวนป่าท่าชนะ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ(การจ้างงาน และวนเกษตร)

แผนการบริหารจัดการสวนป่าท่าชนะ 5 ปี (2561-2565)

2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่าท่าชนะ
3. วัตถุประสงค์
1. เพื่อให้ชุมชนรอบสวนป่ามีส่วนร่วมในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ
 2. เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นรอบสวนป่า
4. เป้าหมาย การจ้างแรงงานจากชุมชนรอบสวนป่า และเปิดโอกาสให้ราษฎรใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่าในระบบวนเกษตร
5. ตัวชี้วัด
1. สัดส่วนการจ้างงานของชุมชนรอบสวนป่า
 2. จำนวนสัญญา และจำนวนเนื้อที่ดำเนินการระบบวนเกษตร

6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			2561	2562	2563	2564	2565	
1	การประกาศนโยบายการจ้างงานสวนป่า และนโยบาย การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่า เศรษฐกิจ (วนเกษตร)	หน.สป./	ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นราษฎรใน ท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นราษฎรใน ท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นราษฎรใน ท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นราษฎรใน ท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นราษฎรใน ท้องถิ่นมากกว่า 50%	ม.ค.-ก.พ.

2	การประกาศรับสมัครลูกจ้าง/แรงงาน และผู้สนใจเข้าร่วมงานเกษตร	ผช.หน.สป./	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบงานเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบงานเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบงานเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบงานเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบงานเกษตร	ม.ค.-ก.พ.
3	การคัดเลือกลูกจ้าง/แรงงาน และผู้สนใจเข้าร่วมงานเกษตร							มี.ค.-พ.ค.
4	การจัดทำสัญญา พร้อมจัดทำฐานข้อมูลลูกจ้าง							มี.ค.-พ.ค.
5	การมอบหมายงาน และการจ่ายค่าจ้างแรงงาน							ม.ค.-ธ.ค.
6	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

แผนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

งานสวนป่าท่าชนะ ได้ดำเนินการกำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่อนุรักษ์ประเภทแหล่งน้ำ ลำห้วย พื้นที่อนุรักษ์สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank) และแนวพื้นที่กันชน (Buffer Zone) และพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA) ได้แก่ ศาลแม่ยายพิมพ์เพื่อสงวนและคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ภายในท้องถิ่นในคงอยู่อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีแผนการจัดการต่างๆ ได้แก่

รายการ	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
- การดูแลรักษาพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่าให้คงอยู่ (Stream Bank, Buffer Zone, พื้นที่อนุรักษ์)	✓	✓	✓	✓	✓
- การดูแลรักษาไม้อนุรักษ์ให้คงอยู่	✓	✓	✓	✓	✓
- การสงวนและคุ้มครองพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ให้ยังคงความหลากหลายทางชีวภาพ	✓	✓	✓	✓	✓
- การดูแลรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA) ให้คงอยู่	✓	✓	✓	✓	✓
- การส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓
- การควบคุมการใช้สารเคมี และวัตถุอันตราย ภายในพื้นที่สวนป่า	✓	✓	✓	✓	✓

แผนปฏิบัติการประจำปี 2561-2565

งานสวนป่าทำนุ องค์กรอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การดูแลรักษาไม้นุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA)
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่าทำนุ
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อดูแล รักษา ปกป้องระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ในเขตสวนป่า
 2. เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน และราษฎรในท้องถิ่น
 3. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นตระหนัก และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
4. เป้าหมาย ไม้นุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA) ยังมีสภาพสมบูรณ์ คงอยู่
5. ตัวชี้วัด
 1. จำนวนพื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)
 2. จำนวนต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น)
 3. จำนวนพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA)
 4. รายชื่อพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เป็นปัจจุบัน
 5. จำนวนผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ และจำนวนผลผลิตจากพื้นที่อนุรักษ์ที่ใช้ประโยชน์

6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			2561	2562	2563	2564	2565	

1	การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน	หน.สป./	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่		ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ม.ค.-ธ.ค.
2	การประกาศนโยบายสวนป่าด้านการดูแล สงวน อนุรักษ์ ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และ พื้นที่ HCVA	ผช.หน.สป./						ม.ค.-ธ.ค.
3	การเก็บตัวอย่างดินและน้ำเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	พนักงานสวนป่า						พ.ค./พ.ย.
4	การตรวจตรา ป้องกัน และดูแลรักษาไม้ อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA							ม.ค.-ธ.ค.
5	การเก็บข้อมูลผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ และลักษณะ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA							ม.ค.-ธ.ค.
5	การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ ด้านการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์							ม.ค.-ธ.ค.
6	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

ภาคผนวก

ระบบวนวัฒน์

1. การเตรียมพื้นที่

หลังจากการทำไม้ออกจากพื้นที่ จะต้องดำเนินการถอนรากถอนโคนกำจัดเศษวัชพืชตักค้าง ออกให้หมดสิ้นทำการไถด้วยรถแทรกเตอร์ล้อยางโดยไถบุกเบิกด้วยพาน 3 และไถพรวนด้วยพาน 7 ซึ่ง หากเตรียมพื้นที่ได้ดีการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปก็จะสะดวกสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยจะเตรียมพื้นที่ ช่วงไหนจะต้องคำนึงถึงฤดูกาลด้วยในช่วงที่ฝนตกซึ่งพร้อมจะปลูกจะต้องเตรียมพื้นที่ให้เสร็จก่อนฝนจะ ตกประมาณ 1 สัปดาห์หากเตรียมพื้นที่เสร็จไว้นานมากจะมีปัญหาวัชพืชงอกใหม่หากเตรียมพื้นที่ล่าช้า จะสร้างปัญหาปลูกไม้ต้นและค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นสูญเสียโอกาสของการเก็บเกี่ยวผลผลิตในอนาคต ช่วงเวลาที่เหมาะสมควรดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม-เมษายนในกรณีพื้นที่มากกว่า 100 ไร่หาก พื้นที่น้อยกว่า 100 ไร่ควรดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายนแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฤดูฝนของแต่ละ ท้องที่ด้วย

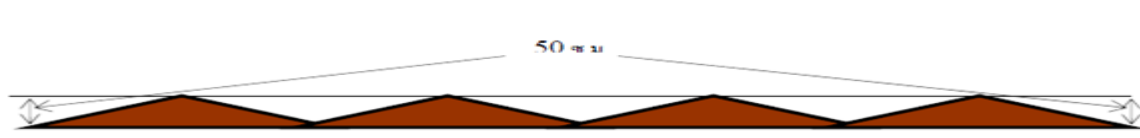
วิธีการเตรียมพื้นที่ ดำเนินการโดยแรงงานเครื่องจักรกล และสารเคมีผสมผสานกันกล่าวคือ

- **การเตรียมพื้นที่ด้วยแรงงาน**คือการใช้แรงงานถางป่าเก็บริบเผาบริเวณถางป่าถางวัชพืช ที่เป็นวัชพืชขนาดเล็กให้ทั่วพื้นที่หากมีกอไผ่หรือหวายให้ฟันลงให้ราบเรียบให้ตอใกล้ผิวดินมากที่สุด **การเก็บริบเผา**เป็นการเก็บต้นไม้เศษไม้ปลายไม้ที่หลงเหลือจากการเผาป่าเผาบริเวณให้หมดจากพื้นที่ หากการเผาป่าเผาไหม้ได้ดีจะเหลือเศษไม้ปลายไม้น้อยการเก็บริบจะรวดเร็วขึ้นวิธีการเก็บริบใช้แรงงาน เก็บเศษไม้ขนาดเล็กมากองรวมกันเพื่อทำเชื้อไฟตัดท่อนไม้ขนาดใหญ่มากองสุมด้านบนถ้าสามารถกอง เป็นกระโจมคล้ายก่อกองไฟของลูกเสือในการเล่นรอบกองไฟได้จะจุดไฟเผาไหม้ได้ดีกว่าการซ้อนทับ ตามแนวนอนหลังจากนำไม้ใหญ่มาทับบนกองเศษไม้แล้วเมื่ออากาศเริ่มร้อนขึ้นเริ่มเผาไฟในระหว่างไฟ ไหม้คอยหม่นมาตรวจสอบใช้กิ่งไม้ขนาดใหญ่ดันกองถ่านให้ไปไหม้เศษไม้ส่วนที่เหลือให้หมดสิ้นเป็นการ สิ้นสุดขบวนการเตรียมพื้นที่โดยใช้แรงงาน

- **การใช้เครื่องจักรกล**เครื่องจักรกลที่ต้องนำมาปฏิบัติงานคือรถแทรกเตอร์ตีนตะขาบ (Crawler) หรือรถขุด(Back hoe) ดำเนินการถางป่าล้มไม้ถอนตอกวาดรวมกอง (Withdrawal) เคลียร์ปรับ พื้นที่หลังจากนั้นใช้รถแทรกเตอร์ล้อยาง (Farm tractor) ตีดินพานไถ 3 จานหรือ 4 จานทำการไถบุกเบิก ทั้งไว้ประมาณ 15 วันตีดินพานไถ 7 จานทำการไถพรวนก็จะเสร็จขั้นตอนของการเตรียมพื้นที่การเตรียม พื้นที่ที่ที่ประณีต(Intensive) ภายหลังจากเตรียมพื้นที่เสร็จในพื้นที่นั้นจะต้องไม่มีจอมปลวกตอไม้หรือเศษ ไม้ปลายไม้หลงเหลืออยู่ซึ่งมีวิธีการจัดการได้ดังนี้

การรวมกองต้นไม้ที่ถางลงหรือขุดตอขึ้นมาให้รวมกองเป็นกองยาวๆ ให้แนวของกองเป็นไปตามทิศทางลมหากพื้นที่เป็นที่ลาดชันหรือควนเขาให้กองโดยมีทิศทางขึ้นเขาอัดกองด้านข้างให้แน่นทำการเผากองเศษไม้จากหัวกองทางด้านต้นลมเนื่องจากไม้ที่กองยังไม่แห้งสนิทอาจจะใช้เชื้อไฟช่วยเผาในครั้งแรกเชื้อไฟที่ใช้อาจจะเปียกรถยนต์ที่ซากรุดแล้วหรือน้ำมันดีเซลก็ได้เริ่มเผาในตอนกลางวันขณะอากาศร้อนเมื่อไฟเริ่มลุกแล้วใช้รถแทรกเตอร์ตีนตะขาบหรือรถแบคโฮคอยอัดกองไฟให้แน่นเป็นระยะการเผาไหม้ก็จะดีขึ้นควรเผาร่วมๆ กันหลายๆ กองในพื้นที่ใกล้เคียงกันเพื่อเครื่องจักรที่คอยอัดกองไฟจะได้ไม่เสียเวลาทำงานและเมื่อไฟไหม้เศษไม้ปลายไม้ส่วนเล็กๆ หมดแล้วจะคงเหลือต้นไม้ขนาดใหญ่หรือตอไม้ให้ทำการสลายกองแล้วอัดเผาใหม่ให้หมดก็จะเผาได้ง่ายขึ้นเพราะมีถ่านไม้ติดไฟอยู่จำนวนมากการเผาเศษไม้ปลายไม้โดยวิธีนี้แม้จะมีฝนตกบ้างก็จะเผาได้หมด

เมื่อเสร็จสิ้นการเผาจนไม่มีเศษไม้หลงเหลือแล้วเป็นขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงพื้นที่โดยการเกลี่ยจอมปลวกออกให้พื้นที่ราบเรียบเพื่อความสะดวกในการไถบุกเบิกในพื้นที่ราบการไถบุกเบิกด้วยผานไถ 3 จานหรือ 4 จานก่อนจะลงมือไถจะต้องทราบว่าจะปักหลักหมายปลูกไปตามทิศทางใดเพราะบุกเบิกที่ดีทิศทางการไถควรจะตั้งฉากกับแนวปลูกต้นไม้และการไถพรวนเป็นการไถตั้งฉากกับการไถบุกเบิกทิศทางการไถจะเป็นไปตามแนวปลูกต้นไม้การดำเนินการเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการเข้าดำเนินการปักหลักหมายปลูกและการปลูกเพราะคนงานไม่ต้องเดินข้ามชี้ไถการไถในพื้นที่ปลูกยางพาราที่มีน้ำท่วมถึงจะเปลี่ยนเป็นการไถยกร่องวิธีการไถจะไถไปตามทิศทางของแนวปลูกต้นไม้ใช้ผาน 3 หรือผาน 4 ไถครั้งแรกสาดดินที่ไถขึ้นไว้บริเวณโคนยางพาราและไถพรวนด้วยผาน 7 ด้วยวิธีเดียวกันระหว่างแถวยางพาราจะเป็นร่องลึกประมาณ 50 ซม. สำหรับให้น้ำในดินไหลจากโคนต้นยางพารามาเก็บข้างในฤดูฝน

ภาพหน้าตัดหลังไถยกร่องเสร็จ

- **การใช้สารเคมี**จะดำเนินการหลังจากถางป่าโค่นล้มเก็บริบเผาเรียบร้อยแล้วปล่อยให้วัชพืชขึ้นประมาณ 30 ซม. และใช้สารเคมีฉีดพ่นกำจัดซึ่งจะเป็นวิธีการที่สะดวกและประหยัดวัชพืชตายสิ้นซากหากดำเนินการไม่ทันวัชพืชขึ้นสูงมากจะต้องใช้สารเคมีในการกำจัดมากขึ้นวัชพืชจึงจะแห้งตายโดยคำนึงถึงชนิดของวัชพืชที่ขึ้นอยู่เป็นหลักเหมาะแก่กับวัชพืชที่เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวเช่นหญ้าต่างๆ สารเคมีที่นิยมใช้คือไกลโฟเสทและอิมมาสเฟอร์ในการดำเนินการควรจะดำเนินการในต้นฤดูฝนปล่อยให้วัชพืชชงตายจึงจะเข้าดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

2. การคัดเลือกชนิดพันธุ์

พันธุ์ยางพาราที่นำมาปลูกในสวนยางพาราของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นยางพันธุ์ดีที่เกิดจากการผสมพันธุ์เพื่อสร้างอัตราผลผลิตให้เหมาะสมในทางเศรษฐกิจยางพันธุ์ดีมีมากมายหลายชนิดแหล่งผสมพันธุ์ที่เป็นที่ยอมรับคือประเทศมาเลเซียอินโดนีเซียและประเทศไทยการจะเลือกยางพาราพันธุ์ใดมาปลูกจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านต่างๆในช่วงเริ่มต้นการปลูกสร้างสวนยางเจ้าของสวนจะเลือกชนิดพันธุ์ที่ให้น้ำยางต่อปีต่อไร่ดีที่สุดพันธุ์ยางที่เหมาะสมในกรณีนี้จะมี BPM 24 RRIM 600 หรือ RRIT 251 เป็นต้นต่อมาวงการใช้สอยไม้โดยเฉพาะไม้เครื่องเรือน (Furniture) จากเนื้อไม้ยางพาราเป็นที่นิยมมากขึ้นเจ้าของสวนก็มุ่งหวังจะปลูกยางพาราเพื่อหวังใช้เนื้อไม้ด้วยชนิดพันธุ์ยางที่เหมาะสมเพื่อการนี้จะมีพันธุ์ PB 235 RRIM 620 หรือ GT 1 เป็นต้นแต่เมื่อดำเนินการปลูกไปแล้วมักจะพบกับปัญหานานาประการเช่นการเกิดโรคต่างๆในบางชนิดพันธุ์การเจริญเติบโตไม่ดีช่วงเวลากการกรีดยางไม่ครบรอบหมุนเวียนเป็นต้นดังนั้นการเลือกชนิดพันธุ์ยางพาราพันธุ์ดีมาปลูกจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆประกอบเช่นสภาพดินลักษณะของพื้นที่สภาพดินฟ้าอากาศความเหมาะสมต่อระบบกรีดยางและอัตราของน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีเป็นต้นชนิดพันธุ์ยางพาราที่กล่าวไว้เบื้องต้นเป็นชนิดพันธุ์ที่นิยมปลูกปัจจุบันแต่ละชนิดพันธุ์มีคุณสมบัติเฉพาะตัวแตกต่างกัน โดยสวนป่ากาญจนดิษฐ์ได้ดำเนินการคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ จำนวน 3 ชนิด ได้แก่

- **RRIM 600** เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศมาเลเซียในประเทศไทยนิยมปลูกชนิดนี้มากให้ผลผลิตปานกลางปลูกได้ทุกสภาพดินมีความต้านทานต่อโรคราใบร่วงจากเชื้อราไฟทอปเทอร่าที่ทำให้ใบยางร่วงในฤดูฝนน้อยในเขตที่มีโรคนี้จึงไม่สมควรปลูกลำต้นมีขนาดเล็กราคาเนื้อไม้หลังกรีดมีราคาซื้อขายต่ำกว่าชนิดพันธุ์อื่นมีความทนทานต่อการกรีดถี่ปานกลาง
- **RRIT 251** เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศไทยกำลังได้รับคำแนะนำจากสถาบันวิจัยยางปริมาณน้ำยางมีมากกว่าพันธุ์ RRIM 600 ในหน้ากรีดแรกผลผลิตต่อไร่ต่อปีอยู่ในเกณฑ์ดีได้ผลผลิตมากกว่า 300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี
- **PB 235** เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศอินโดนีเซียลักษณะเด่นมีความเจริญเติบโตในระยะแรกปลูกเร็วมากลำต้นเปลาตรงทำให้ราคาเนื้อไม้หลังกรีดมีราคาสูงผลผลิตน้ำยางในหน้ากรีดแรกหน้ากรีดที่สองมักมีปัญหาเปลือกแห้งผู้ปลูกจะต้องหมั่นรักษาหน้ากรีดและจัดระบบกรีด 1 วันเว้น 1 วันจะชะลอการเกิดเปลือกแห้งได้

โดยกล้าที่นำมาปลูกในพื้นที่ จะคัดเลือกดำเนินการ 2 ชนิด ได้แก่

- **ปลูกด้วยกล้าตาเขียว**โดยนำกล้าที่ติดตาแล้วลงปลูกในแปลงกล้าอย่างพาราตาเขียว อาจจะเตรียมเองหรือซื้อจากเอกชนหากจะปลูกโดยวิธีนี้ต้องปลูกในช่วงต้นฤดูฝนเมื่อฝนตกชุกจะทำให้ อัตราการรอดตายของกล้าที่ปลูกสูงโดยขณะปลูกกำลังมีฝนตกด้วยจะทำให้การรอดตายยิ่งมากขึ้นการปลูกโดยวิธีนี้เหมาะกับการปลูกอย่างพาราในภาคใต้และภาคตะวันออกที่มีฝนชุก

ข้อดีทุนดำเนินการปานกลางการเก็บเกี่ยวผลผลิตในขนาดตรงตามกำหนด

ข้อเสียกรณีเกิดฝนทิ้งช่วงหลังปลูกจะทำให้อัตราการงอกหรืออัตราการรอดตายของกล้าต่ำจำเป็นต้องทำการซ่อมแซม

- **ปลูกด้วยกล้าติดตาชำถุง**โดยการใช้กล้าชำถุงที่มีฉัตรใบ 1-2 ฉัตรมาปลูกลงแปลงปลูกวิธีนี้จะทำให้การปลูกมีอัตราการรอดตายสูงกล้าชำถุงอาจจะเตรียมเองโดยการใช้กล้าตาเขียวมาเพาะชำในถุงดินโดยการเพาะชำถุงควรเตรียมถุงขนาด 4x12 นิ้วบรรจุดินนำไปจุ่มในภาชนะบรรจุน้ำจนดินชุ่มน้ำจนอิมตัวแล้วนำกล้ายางตาเขียวมาปักชำนำไปเรียงพักในเรือนเพาะชำการเรียงควรคำนึงถึงการเข้าไปปฏิบัติงานดูแลรดน้ำและหมั่นปลิดตาที่แตกจากต้นตอเดิมมิให้แก่งแย่งและเบียดบังตาอย่างที่จะแตกยอดอ่อนและควรป้องกันรักษาโรคราที่จจะระบาดในเรือนเพาะชำหรือซื้อกล้าชำถุงก็ได้

ข้อดีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในขนาดเป็นไปตามเวลาที่กำหนดอัตราการรอดตายหลังปลูกสูงความเติบโตสม่ำเสมอดี

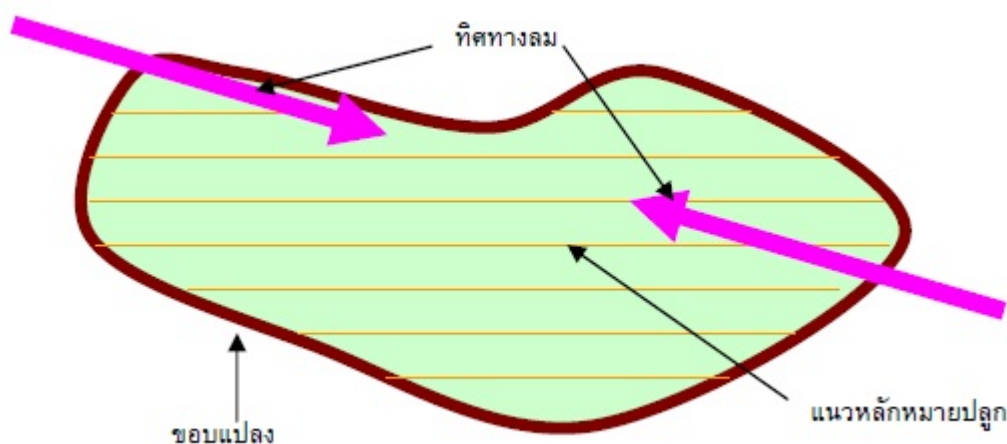
ข้อเสียทุนค่อนข้างสูง

3. การปักหลักหมายปลูก

การปักหลักหมายปลูกคือการกำหนดตำแหน่งที่จะปลูกต้นยางพาราและกำหนดจำนวนต้นต่อไร่ก่อนการดำเนินการปักหลักหมายปลูกพื้นที่ที่จะปลูกจะต้องเตรียมพื้นที่เรียบร้อยแล้วมีปัจจัยต่างๆที่ต้องคำนึงอันดับแรกคือจำนวนต้นที่จะปลูกในพื้นที่ 1 ไร่สถาบันวิจัยยางแนะนำจำนวนต้นปลูกที่เหมาะสมกับยางพาราทุกชนิดพันธุ์คือยางพารา 1 ต้นจะครอบคลุมพื้นที่ 20 ตารางเมตรซึ่งจะให้ผลผลิตน้ำยางสดเมื่อคิดเป็นเนื้อยางพาราแห้งได้มากที่สุดปัจจัยถัดมาที่ต้องคำนึงคือสภาพของพื้นที่หากเป็นพื้นที่ราบจะปักหลักหมายปลูกเป็นแถวตรงในขณะที่พื้นที่ควนเขาหรือพื้นที่ลาดชันจะปักหลักหมายปลูกตามแนวระนาบหรือแนวขอบเขาช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการปักหลักหมายปลูกควรดำเนินงานหลังจากเตรียมพื้นที่เสร็จประมาณเดือนเมษายน-พฤษภาคม

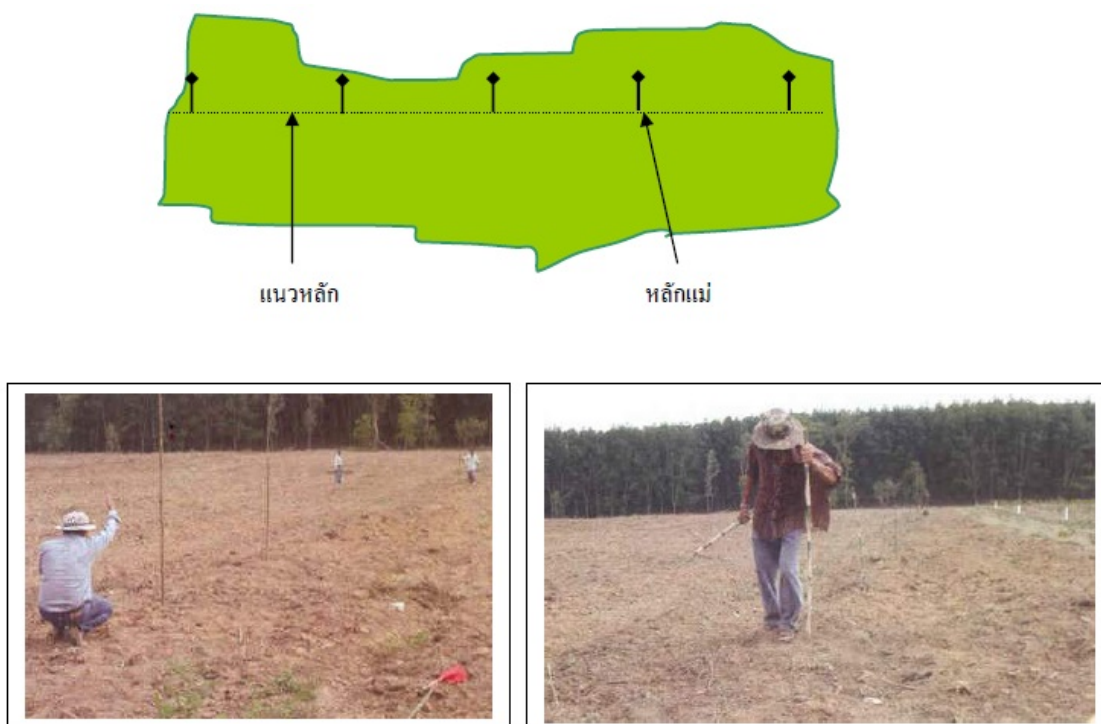
หลักหมายปลูกหรือภาษาของสวนยางพาราเรียกว่า“ไม้ชะมบ” เป็นไม้หลักทำจากไม้ไผ่กลมขนาดเล็กเส้นรอบวงประมาณ 5 - 8 ซม. หรือไม้ไผ่ขนาดใหญ่ผ่าซีกกว้างประมาณ 1 นิ้ว ความยาวประมาณ 1.2 เมตรเสียบปลายแหลม 1 ด้านไม้ชะมบอาจจะทำจากวัสดุอื่นก็ได้เช่นกิ่งไม้ขนาดเล็กหรือเหล็กกลมหรือเหล็กกลมก็ได้แต่ต้องคำนึงถึงราคาต้นทุนด้วยการใช้ไม้เป็นไม้ชะมบใช้งานได้ปีเดียวแต่ใช้เหล็กอาจจะใช้ได้หลายปี

วิธีการปักหลักหมายปลูกในพื้นที่ราบก่อนจะทำการปักหลักหมายปลูกจะต้องคำนึงถึงรูปร่างของพื้นที่และทิศทางของลมประจำถิ่นส่วนมากจะนิยมปักหลักหมายปลูกขนานกับแนวเขตแปลง เพื่อความเรียบร้อยสวยงามซึ่งบางครั้งแนวที่ปักหลักขวางกับทิศทางของลมประจำถิ่นจะก่อให้เกิดปัญหาต้นยางพาราที่ปลูกล้มในกรณีลมแรงลมประจำถิ่นที่สำคัญของประเทศไทยคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งลมมรสุมทั้ง 2 นี้มีทิศทางการพัดที่สวนทางกัน ดังนั้นทิศทางการปักหลักหมายปลูกที่เหมาะสมควรปักหลักให้แถวที่จะปลูกเป็นไปตามทิศทางวันออกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้แต่หากทิศทางที่จะปักหลักหมายปลูกไม่ขนานกับขอบแปลงก็สามารถแก้ไขได้โดยใช้ทิศทางที่ทำมุมแหลมกับแนวลมประจำถิ่นให้มากที่สุด

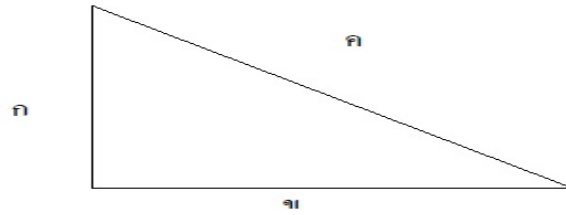
เมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางของแถวได้แล้วก็เริ่มขั้นตอนต่อไปคือ

3.1 การวางแนวหลัก (Base Line) โดยใช้กล้องรังวัดกำหนดทิศทางของแนวแถวปักหลักแม่ไว้ระยะห่างๆหากใช้ระยะทางระหว่างต้น 3 เมตรหลักแม่ควรจะห่างกันหลักละประมาณ 30 เมตรหรือระยะตามความยาวของเทปวัดระยะแต่ต้องหารด้วย 3 ได้ลงตัวหากเกษตรกรรายย่อยไม่มีกล้องรังวัดอาจกำหนดแนวแถวโดยการเล็งให้หลักทุกหลักซ้อนทับกันตามแนวทิศทางที่ต้องการหลักแม่หลักแรกควรห่างถนนขอบแปลงประมาณ 1.5 เมตร

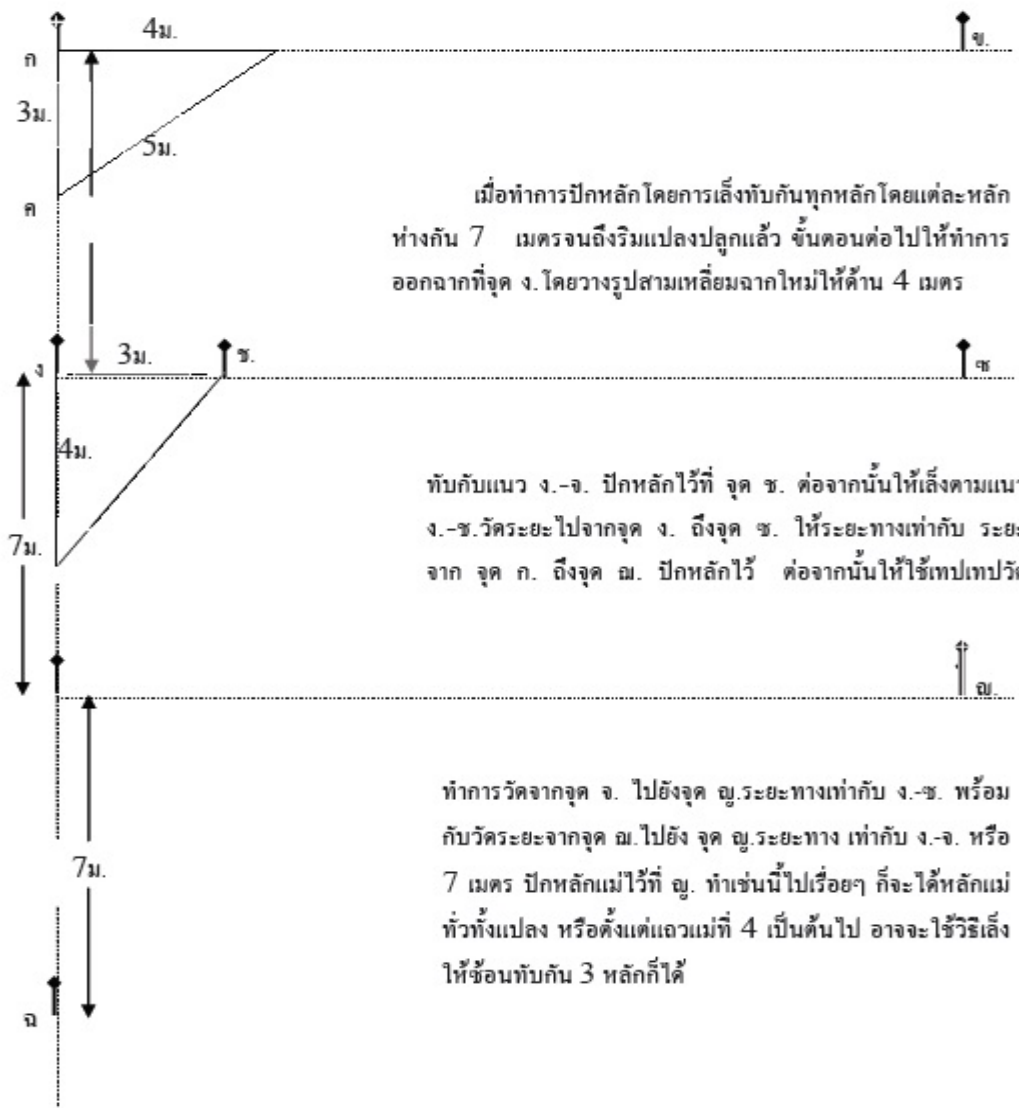
3.2 การออกฉากเป็นการกำหนดทิศทางของแถวถัดไปให้ขนานกับแนวแถวหลักหากใช้กล้องรังวัดให้ใช้มุมต่างกับแถวหลัก 90 องศาแล้ววัดระยะทางเท่าความห่างของแถวปักหลักแม่ตามข้อ 1. แต่กรณีไม่ใช้กล้องรังวัดให้ใช้เทปวัดระยะออกจากโดยอาศัยทฤษฎีบทที่ 29 ในวิชาเลขาคณิตที่กล่าวไว้ว่า

“ กำลังสองของด้านตรงข้ามมุมฉากเท่ากับผลรวมของกำลังสองของด้านประกอบมุมฉาก” ตามภาพข้างล่างในภาพเป็นสามเหลี่ยมมุมฉากซึ่งหากจัดทำเป็นสมการทางคณิตศาสตร์จะเป็น $c^2 = a^2 + b^2$ ซึ่งหากแทนค่าเป็นตัวเลขของด้านประกอบของมุมฉากทั้งสามด้านจะมีเลขที่เป็นจำนวนเต็มอยู่หนึ่งชุดที่นำมาประยุกต์ใช้กับทฤษฎีนี้ได้คือด้าน $a = 3$ $b = 4$ และ $c = 5$ เมื่อนำไปแทนค่าในสมการจะเป็น $5^2 = 3^2 + 4^2$ หรือ $25 = 9 + 16$ หรือ $25 = 25$ ในทางปฏิบัติเมื่อจะออกฉากด้วยเทปวัดระยะให้วางหัวเทปที่มีเลข 0 ไว้ที่หลักแม่หลักแรกวัดระยะไปตามแนวหลัก 4 เมตรปักหลักไว้วัดระยะจากหลักที่ปักไว้ไปตามแถวต่อไป 5 เมตรซึ่งเลขในเทปจะเป็นเลข 9 เมตรและลากเทปต่ออีกอีก 3 เมตรไปหาหลักแม่หลักแรกซึ่งเลขในเทปจะเป็นเลข 12 ดึงเทปให้ตึงและอยู่ในแนวระนาบแล้วปักหลักไว้ที่เลข 9 ก็จะได้ภาพสามเหลี่ยมมุมฉากซึ่งในภาพข้างล่างจะเป็นจุดก. ข. และค. ต่อจากนั้นให้วัดระยะจากจุดก. ผ่านไปทางจุดค. ให้มีความกว้างเท่ากับแถวที่กำหนดหากต้องการระยะระหว่างแถว 7 เมตรก็วัดกว้าง 7 เมตรปักหลักไว้เป็นจุดจ. และวัดในแถวนี้ต่อไปโดยให้จุดต่อไปห่างจากจุดจ. 7 เมตรปักหลักไว้ทำเช่นนี้จนถึงริมแปลงปลูกจุดเหล่านี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของแถวต่อไปในการเล็งเพื่อให้หลักหัวแถวอยู่ตรงกันต้องเล็งให้หลักซ้อนกันทุกหลักก็จะเป็นแนวตรง

การออกฉาก

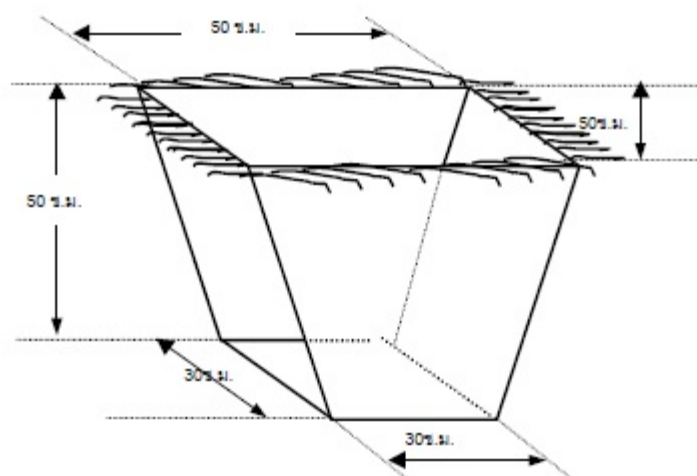
3.3 การปักหลักซอยเมื่อได้หลักแม่ตามแนวทางข้อ 1 และ 2 แล้วก็ปักหลักระหว่างหลักแม่หรือเรียกว่าหลักซอยโดยใช้เทปวัดระยะวัดระหว่างหลักแม่ซึ่งหลักแม่ทุกหลักมีระยะห่างกันที่ใช้ความห่างระหว่างหลักปลูกหารได้ลงตัวโดยทั่วไประยะห่างระหว่างหลักใช้ระยะ 3 เมตรหลักซอยจะปักชิดสายเทปด้านใดด้านหนึ่งที่ตำแหน่ง 3 6 9 12 15 หรือ 18 เมตรเป็นต้นคนงานที่จะทำการปักหลักซอยควรจัดจำนวนคนให้เกินจำนวนหลักที่จะปักหากปักหลักซอยที่ 3 6 9 12 15 และ 18 เมตรแสดงว่าหลักแม่ห่างกัน 21 เมตรจะต้องใช้คนงานในหนึ่งหมู่ 8 คน 2 คนแรกถือเทปวัดระยะที่เลข 0 และ 21 อีก 6 คนจะประจำอยู่ที่เลข 3 6 9 12 15 และ 18 เมตรก่อนเริ่มงานคนงานที่มีหน้าที่ปักหลักจะต้องมีหลักที่จะปักไว้ทุกคนจำนวนเท่ากันและมีสับอนไม้คนละ 1 อันการปักหลักหมายปลูกถ้ากระทำได้ถูกต้องโดยเฉพาะขั้นตอนการออกฉากเมื่อมองไปตามแนวตรงหรือแนวทะแยงมุมจะเห็นหลักที่ปักไว้เป็นแถวตรงตลอดพื้นที่

4. การปลูก

4.1 การเตรียมหลุมปลูกเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้กล้ายางพาราที่ปลูกมีความเจริญเติบโตได้ดีตามที่ควรจะเป็นหลุมปลูกที่ดีจะช่วยเร่งระบบรากให้พัฒนาชอนไชไปตามดินที่เตรียมไว้ เมื่อระบบรากมีประสิทธิภาพความเติบโตก็จะดีขึ้นบริเวณที่เตรียมหลุมปลูกต้องอยู่ด้านหนึ่งด้านใดของหลักหมายปลูกโดยทุกหลุมต้องห่างหลักหมายปลูกในระยะที่เท่ากันเพื่อให้ระยะระหว่างต้นห่างเท่ากันตามกำหนดและเมื่อปลูกแล้วจะมองเป็นแถวตรงโดยแนะนำให้ขุดหลุมห่างจากหลักในแถวทางด้านขวามือของหลักให้ริมหลุมอยู่ห่างจากหลักประมาณ 5 ซม. ในกรณีพื้นที่ราบเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อหลักหมายปลูกในขณะขุดหลุม

การขุดหลุมปลูกกรณีปลูกด้วยกล้าตาเขียว และกล้ายางพาราชำถุงจะขนาดของหลุมกว้างยาวลึกประมาณ 50 ซม. ใช้จอบหรือเสียมในการขุด

ในขณะที่ทำการขุดหลุมให้แยกดินชั้นบนและดินชั้นล่างที่ขุดจากหลุมออกจากกันเพื่อใช้รองก้นหลุมก่อนปลูกโดยผู้ขุดหลุมแยกดินไว้ด้านหนึ่งด้านใดของหลุมเช่นหากวางดินชั้นบนไว้ทางทิศตะวันตกของหลุมดินชั้นล่างควรวางไว้ทางทิศตะวันออกผู้ควบคุมงานจะต้องเป็นผู้สั่งการเพื่อให้ปฏิบัติในทำนองเดียวกัน

4.2 การรองก้นหลุมก่อนการปลูกยางพาราโดยเฉพาะส่วนที่ไม่ได้ใช้เมล็ดปลูกจะต้องทำการรองก้นหลุมด้วยปุ๋ย 0-3-0 หรือร็อคฟอสเฟตผสมกับยาฆ่าปลวกหรือคอปเปอร์ฟอสเฟตจะช่วยรักษาความชื้นในหลุมหลังปลูกกรณีกระแทกทำให้กล้ายางพาราที่ปลูกไม่เหี่ยวเฉายาฆ่าปลวกจะช่วยป้องกันปลวกมากัดกินผิวแห้งของรากยางพาราการกัดกินรากยางพาราปลวกจะกินส่วนที่แห้งและจะเปิดช่องว่างระหว่างรากยางพารากับดินทำให้กล้ายางพาราตายได้ปลวกเหล่านี้เกิดจากการเตรียมพื้นที่ที่เก็บรากไม้เศษไม้เผาไหม้หมดหลงเหลืออยู่ในแปลงปลูกยาฆ่าปลวกจะช่วยป้องกันไม่ให้ปลวกมารบกวนที่รากยางพาราก่อนทำการรองก้นหลุมควรทิ้งหลุมที่ขุดแล้วไว้กลางแดดประมาณ 15 วันเพื่อใช้แสงแดดกำจัดโรคราบางชนิด

5. การบำรุงรักษา

การบำรุงรักษาเป็นขั้นตอนที่สำคัญหลังปลูกเพื่อจะให้ต้นยางพาราที่ปลูกไว้มีปริมาณเต็มพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตสมบูรณ์สามารถกรีดเอาน้ำยางพารามาใช้ประโยชน์ได้ในเวลาที่กำหนดโดยทั่วไปยางพาราจะเป็นพืชชนิดโตเร็ว (Fast growing Spp.) มีความเติบโตเฉลี่ยทางเส้นรอบวงวัดที่ระดับอกหรือ GBH (Girth at breast high) ปีละ 8 -10 ซม. จะทำการกรีดยางพาราเมื่ออายุหลังปลูก 6 -7 ปีหรือมีขนาด GBH 50 ซม. ดังนั้นจึงจำเป็นต้องบำรุงรักษาด้านยางพาราให้ได้ขนาดที่ต้องการภายในเวลา 6 - 7 ปีถ้าการบำรุงรักษาไม่ดีโอกาสจะเปิดกรีดเพื่อสร้างรายได้จากยางพาราก็จะช้าไปด้วยการบำรุงรักษาที่สำคัญมีปลูกซ่อมกำจัดความคุมวัชพืชใส่ปุ๋ยแต่งกิ่งป้องกันภัยป้องกันไฟและสำรวจอัตราการรอดตายและความเติบโตซึ่งจะได้แยกกล่าวในรายละเอียดต่อไป

5.1 ปลุกซ่อมหลังจากทำการปลูกไปแล้วต้นยางพาราส่วนหนึ่งจะตายจากสาเหตุต่างๆ เช่นการปลูกไม่ประณีตต้นยางพาราระทบแล้งหลังปลูกถูกโรคราแมลงจำพวกปลวกทำลายหรือเกิดจากภัยธรรมชาติเช่นฝนตกหนักน้ำท่วมโคนนานหรือลมแรงกิ่งที่งอกจากตาพันธุ์ดีหักเป็นต้นจำนวนการตายของยางพาราที่ปลูกยังแปรผันตรงกับวิธีการปลูกโดยวัสดุปลูกชนิดต่างๆด้วยการปลูกด้วยเมล็ดติดตาในแปลงโอกาสการติดของตาจะน้อยหากหลังการติดตาเกิดความแห้งแล้งปกติจะรอดตายหรือติดตาได้สำเร็จไม่เกิน 60% อีก 40% จำเป็นต้องปลุกซ่อมการปลูกด้วยกล้าตาเขียวหากกระทบแล้งหลังปลูกจะมีอัตราการรอดตายต่ำปกติไม่เกิน 70% การปลูกด้วยกล้าชำถุงจะมีอัตราการรอดตายสูงประมาณ 80 % ขึ้นไปเมื่อปรากฏว่าต้นยางพาราที่ปลูกตายก็จำเป็นต้องทำการนำกล้ายางพารามาปลุกซ่อมให้เต็มพื้นที่

ช่วงเวลาที่ทำการปลุกซ่อมควรเป็นช่วงที่มีฝนตกชุกในปีแรกหลังปลูกเสร็จประมาณ 1 เดือนระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคมในปีที่สองปลุกซ่อมตั้งแต่ต้นฤดูฝนประมาณเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนช่วงที่ 1 และประมาณเดือนสิงหาคมเป็นช่วงที่ 2 จะทำการปลุกซ่อมเพียง 2 ปีปีที่ 3 เป็นต้นไปไม่จำเป็นต้องปลุกซ่อมเพราะกล้าที่ปลุกซ่อมในปีที่ 3 จะโตไม่ทันกับกล้าต้นแรกจะกลายเป็นกล้าที่ถูกข่ม (Suppress) ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์ยกเว้นพื้นที่ที่ต้นยางพาราทายต่อเนื่องกันมากกว่า 3 ต้นเป็นต้นไปโดยพื้นที่นั้นไม่มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างดินหรือมีระดับน้ำใต้ดินตื้นกล้ายางพาราที่นำมาปลุกซ่อมใช้กล้ายางพาราชำถุงในปีแรกให้มีอัตราใบ 1- 2 ฉัตรและปลุกซ่อมในปีที่ 2 ใช้กล้ายางพาราที่เลี้ยงไว้ค้างปีมีอัตราใบประมาณ 3-4 ฉัตรทั้งนี้เพื่อจะได้มีความเจริญเติบโตได้ทันกล้าที่ปลูกก่อน

ก่อนจะทำการปลุกซ่อมจะต้องทำการสำรวจตรวจนับว่าในพื้นที่ปลูกมีต้นตายกี่ต้นเพื่อจะได้นำกล้ายางพาราไปซ่อมได้ครบจำนวนและจะต้องทราบว่ต้นที่ตายอยู่ส่วนไหนของแปลงปลูกแสดงตำแหน่งตายได้ง่ายๆโดยใช้เศษกระดาสีเขียนจำนวนต้นตายไว้ที่หลักหัวแถวแต่ละแถวผู้ที่เข้าทำการ

ปลุกซ่อมใช้คนงาน 2 คนจะหามกล้ายางพาราเข้าไปในแถวที่จะทำการปลุกซ่อมเท่ากับจำนวนต้นตายใน 2 แถวที่ติดกันเมื่อปลุกซ่อมในแถวที่ 1 เสร็จเดินวกกลับมาแถวที่ 2 ปลุกซ่อมมาเรื่อยๆจนหมดแถวกล้ายางพาราก็จะหมดพอดีเมื่อหมด 2 แถวรับกล้ายางพาราชุดใหม่เพื่อจะเข้าปลุกซ่อมในแถวที่ 3- 4 ต่อไปหากมีคนงานหลายชุดผู้คุมงานจะเป็นผู้จัดแถวให้เข้าทำงาน

5.2 กำจัดควบคุมวัชพืชวัชพืชที่มีส่วนสำคัญในการยับยั้งชะลอความเจริญเติบโตของยางพาราจึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการกำจัดและควบคุมวัชพืชซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดชั่วอายุของยางพาราวิธีการกำจัดวัชพืชมี 3 วิธี

5.2.1 ใช้แรงงานโดยการใช้จอบถากรอบโคนถากในแถวหรือถากระหว่างแถวนิยมใช้ในขณะที่ยางพารามีอายุน้อยๆเศษวัชพืชจากการถากให้นำมาสูมโคน (Munching) เพื่อช่วยลดการคายน้ำบริเวณโคนและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินเป็นการช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินด้วยเศษวัชพืชที่ได้จากการถาก

5.2.2 ใช้เครื่องจักรกลได้แก่การไถพรวนด้วยรถแทรกเตอร์ล้อยางเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดินหรือการใช้เครื่องตัดหญ้าตัดทั่วพื้นที่เครื่องจักรกลสามารถดำเนินการได้เร็วทันกับเวลา

5.2.3 ใช้สารเคมีสารเคมีที่นำมาใช้กำจัดวัชพืชจะเลือกใช้สารเคมีที่ไม่เกิดการตกค้างหรือทำลายสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น Glyphosate 48 % เป็นต้นการใช้สารเคมีต้องคำนึงถึงอายุของต้นยางพาราปกติจะใช้สารเคมีเมื่อยางพารามีอายุ 3 ปีขึ้นไปในการใช้แต่ละครั้งต้องระวังไม่ให้ยาเคมีฉีดพ่นถูกส่วนสีเขียวของลำต้น

5.3 ใส่ปุ๋ยยางพาราที่นำมาปลูกปัจจุบันเป็นยางพันธุ์ดีจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งความเจริญเติบโตให้ได้ขนาดกรีดเมื่อถึงกำหนดเวลา 6- 7 ปีเนื่องจากต้นตอพันธุ์ของยางพาราพันธุ์ดีได้เมล็ดมาจากยางพาราพันธุ์ดีรุ่นก่อนๆถ้าได้ต้นตอพันธุ์ที่เป็นยางพารารุ่นแรกๆที่เรียกว่าพาราเดิมหรือพันธุ์พื้นเมืองและสภาพดินที่ปลูกเป็นดินใหม่การใส่ปุ๋ยก็ไม่จำเป็นมากนักแต่ปัจจุบันยางพาราเดิมหรือพันธุ์พื้นเมืองแทบไม่มีปลูกให้เก็บเมล็ดมาทำต้นตอยางพาราได้และพื้นที่ที่ปลูกส่วนมากก็เป็นพื้นที่เสื่อมโทรมหรือผ่านการปลูกพืชชนิดอื่นๆมาแล้วดังนั้นการปลูกยางพาราเพื่อหวังผลในทางเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยที่ใช้กับยางพารามี 2 ชนิดคือปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานการควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยอินทรีย์มีแต่การควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยเคมีสถาบันวิจัยยางกรมวิชาการเกษตรจึงได้แนะนำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีกับสวนยางพาราโดยใช้ปุ๋ยสำเร็จหรือผสมเองก็ได้โดยคำแนะนำนี้จะเปลี่ยนแปลงสูตรปุ๋ยเป็นระยะเป็นการปรับปรุงให้ทันสมัยตามผลงานที่ทำการวิจัยได้โดยหลังสุดเมื่อปี 2542 สถาบันวิจัยยางได้แนะนำปุ๋ยเคมีไว้ดังนี้

5.3.1 ชนิดของปุ๋ย

สูตรที่	N	P	K	ใช้กับ	สภาพดิน
1	20	8	20	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราเดิม
2	20	10	12	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราใหม่
3	30	5	18	ยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว	ทุกสภาพแหล่งดิน

5.3.2 ช่วงเวลาการใส่ปุ๋ยและอัตราปุ๋ยที่ใช้สำหรับยางพาราก่อนเปิดกรีด

ปีที่	ครั้งที่	อายุต้นยาง (เดือน)		อัตรากรัม/ต้น		
				แหล่งปลูกยางเดิม		แหล่งปลูกยางใหม่
				ดินร่วนเหนียว	ดินร่วนทราย	ดินทุกชนิด
1	1	2	กรกฎาคม	70	100	60
	2	5	ตุลาคม	100	140	80
	3	11	เมษายน	130	170	100
2	4	14	กรกฎาคม	150	200	110
	5	16	กันยายน	150	210	110
	6	23	เมษายน	150	210	120
3	7	28	กันยายน	230	320	180
	8	36	พฤษภาคม	230	320	180
4	9	40	กันยายน	240	330	180
	10	47	เมษายน	240	330	180
5	11	52	กันยายน	260	360	200
	12	59	เมษายน	260	360	200
6	13	64	กันยายน	270	370	200
	14	71	เมษายน	270	370	200

เวลาการใส่ปุ๋ยอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับความชื้นในดินอาจจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผสมด้วยก็ได้และพยายามใส่ปุ๋ยหลังการกำจัดวัชพืช

5.3.3 การใส่ปุ๋ยยางพาราหลังเปิดกรีดยังให้ปุ๋ยปีละ 2 ครั้งครั้งละ 500 กรัมต่อต้นครั้งแรกต้นฤดูฝนหลังจากยางผลัดใบเมื่อใบอ่อนเริ่มเพสลาดประมาณเดือนเมษายน-พฤษภาคมครั้งที่สองประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายนสำหรับพื้นที่ดินใหม่หรือดินปลูกพืชคลุมดินใน 2 ปีแรกอาจจะไม่ต้องให้ปุ๋ยเพราะจะคงมีธาตุอาหารที่จำเป็นหลงเหลืออยู่

5.3.4 วิธีการใส่ปุ๋ยยางพารามีหลายวิธีเลือกใช้ได้ตามปัจจัยต่างๆ

- การใส่แบบหว่านเป็นการหว่านปุ๋ยทั่วบริเวณที่จะทำการใส่ปุ๋ยเหมาะกับพื้นที่สวนยางพาราที่เป็นที่ราบและกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีควรดใช้กรณีมีฝนตกชุกเพราะจะทำให้หน้าฝนชะล้างปุ๋ยไปได้

- การใส่เป็นแถบเป็นการใส่ปุ๋ยโดยโรยปุ๋ยเป็นแถบตามแนวแถวยางพาราวิธีนี้ใช้กับพื้นที่ลาดชันเล็กน้อยโดยเจาะเป็นร่องใส่ปุ๋ยแล้วกลบควรใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุ 2 ปีขึ้นไปโดยแถบควรห่างจากโคนต้นประมาณ 1-1.50 เมตรตามชั้นอายุของต้นยางพาราโดยสังเกตจากรัศมีใบเช่นกันความกว้างของแถบประมาณ 1 ตารางเมตรหรือใช้รถไถนาติดพานเดียวเจาะร่องความลึกประมาณ 5 ซม. หากลึกกว่านั้นจะตัดรากยางพาราให้เสียหายได้สำหรับยางพาราที่กรีดยแล้วทำร่องให้ห่างโคนต้น 1.50 เมตรซึ่งจะมีรากที่มีประสิทธิภาพดูดซับปุ๋ยอยู่มาก

- การใส่แบบหลุมเป็นการขุดหลุมใส่ปุ๋ยแล้วกลบเหมาะสำหรับพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ที่มีฝนตกชุกติดต่อกันเป็นเวลานานโดยขุดหลุมข้างลำต้น 2 หลุมในครั้งต่อไปให้เปลี่ยนหลุมให้ตั้งฉากกับ 2 หลุมแรกระยะห่างของหลุมจากโคนต้นเป็นไปตามชั้นอายุของต้นยางพาราในกรณีที่กำลังกำจัดวัชพืชไม่ทันหรือใส่ปุ๋ยที่ไม่ตรงกับการกำจัดวัชพืชควรใช้วิธีนี้เป็นหลักการใส่ปุ๋ยโดยวิธีนี้ลดการสูญเสียปุ๋ยได้มาก

5.4 การตัดแต่งกิ่งต้นยางพาราพันธุ์ดีก่อนจะทำการเปิดกรีดเอาน้ำยางพาราควรมีลำต้นเปล่าตรง (Clear Bole) ประมาณ 3 เมตรจากพื้นดินเพื่อสะดวกในการเปิดหน้ากรีดช่วยให้ลมพัดโกรกได้ดีลดความชื้นในแปลงป้องกันการเกิดโรคราในแปลงได้ระดับหนึ่งและที่สำคัญเมื่อต้นยางพาราใกล้ครบรอบตัดฟันสามารถกรีดยางพาราหน้าสูงได้และจำหน่ายต้นไม้ได้ราคาดีเพราะราคาไม้ยางพาราจะมีราคาดีในส่วนที่สามารถนำไปปอกเป็นวีเนียร์ทำผิวไม้อัดได้

ต้นยางพาราพันธุ์ดีจะแตกกิ่งมากน้อยในขณะกำลังเจริญเติบโตตามลักษณะจำเพาะของแต่ละชนิดพันธุ์ยางพาราจะแตกกิ่งมากเมื่อมีการชะงักความเจริญเติบโตในช่วงกระทบกับความแห้งแล้งหรือขาดปุ๋ยเพื่อปรับรูปทรงให้ได้ตามกำหนดจึงจำเป็นต้องมีการแต่งกิ่งยางพาราทุกระยะเมื่อตรวจพบมีกิ่งงอกออกมาจะทำการแต่งกิ่งประมาณ 3 ปีโดยมีหลักการดังนี้

ปีที่	การแต่งกิ่ง
1	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น 30 ซม.ลงมา
2	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น 130 ซม.ลงมา
3	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น 300 ซม.ลงมา

การแต่งกิ่งจะต้องคำนึงถึงยอดของต้นยางพาราที่เหลือด้วยเพราะหากตัดแต่งกิ่งออกไปมากใบยางพาราที่มีหน้าที่สังเคราะห์แสงจะลดน้อยลงไปด้วยทำให้ความเจริญเติบโตลดน้อยลงปกติจะตัดกิ่งออกแต่ละครั้งประมาณ 1 ใน 3 ของเรือนยอดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการตัดแต่งกิ่งในปีแรกตัดแต่งได้ตลอดเวลาปีที่ 2 และ 3 ควรดำเนินการเมื่อยางพาราเริ่มชะงักการเจริญเติบโตประมาณเดือนธันวาคม-มกราคม

5.5 ป้องกันภัยภัยที่เกิดกับสวนยางพาราเกิดได้จากคนสัตว์โรคราแมลงและภัยธรรมชาติ

- **ภัยจากคน**เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือเกิดจากเจตนาที่ไม่หวังดีต่อเจ้าของสวนยางพาราความรู้เท่าไม่ถึงการณ์มักได้แก่การไม่เข้าใจในขั้นตอนของการบำรุงรักษาการถากวัชพืชรอบโคนหรือในแถวหรือพรวนโคนดำเนินการใกล้เคียงต้นยางพาราขนาดเล็กทำให้กระทบกระเทือนถึงเรือนรากการถากในแถวโดยมีดหรือเครื่องตัดหญ้าตัดลำต้นของต้นยางพาราหรือมีบาดลำต้นเป็นแผลการพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชถูกยอดยางพาราทำให้ยอดของต้นยางพาราเหี่ยวเฉาหรือการใส่ปุ๋ยใกล้บริเวณโคนทำให้ต้นยางพาราเหี่ยวตายเป็นต้นภัยที่เกิดจากเจตนาเช่นโกรธแค้นเจ้าของสวนยางพารามาแอบฟันต้นยางพาราทิ้งหรือใช้ยาฆ่าตอครบบริเวณโคนต้นทำให้ต้นยางพาราทายเป็นต้น

การป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์สามารถแก้ไขได้โดยการให้ความรู้ และควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดสำหรับภัยจากการเจตนาจำเป็นต้องแก้ไขโดยกระบวนการ มวลชนสัมพันธ์และทางนิติศาสตร์

- **ภัยจากสัตว์**เกิดได้ทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าภัยจากสัตว์เลี้ยงพบมากคือวัวควายเข้ามากิน หญ้าในแปลงปลูกยางพาราเหยียบย่ำถูกต้นยางขนาดเล็กเสียหายหรือใช้ลำตัวเสียดสีกับเปลือกต้นยาง

การป้องกันและแก้ไขการล้อมรั้วหรือการกำจัดวัชพืชที่เป็นอาหารของสัตว์เลี้ยงจะป้องกันได้ ส่วนหนึ่งในบางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้ยามระวางสัตว์เลี้ยงติดป้ายตักเตือนเจ้าของสัตว์หรือพบปะพูดคุย กับเจ้าของสัตว์หากดำเนินการแล้วยังแก้ปัญหาไม่ได้ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายในส่วนของสัตว์ป่า การทำแปลงให้เตียนโล่งอยู่โดยสม่ำเสมอป้องกันเม่นและหมีได้สำหรับช้างป่าป้องกันได้โดยงดปลูกพืช อาหารช้างในพื้นที่ปลูกยางพาราจะทำให้ปัญหาเบาบางลง

- ภัยจากโรคราแมลงที่มักจะพบในแปลงยางพาราคือโรคใบยางพาราร่วงในช่วงฤดูฝนที่เกิด จาการไฟทอปเทอร่าซึ่งเกิดกับยางพาราบางชนิดโดยเฉพาะพันธุ์ RRIM 600 โรคคราดำทำลายท่อน้ำยาง ทำให้ยางพาราหน้าแห้งไม่มีน้ำยางพาราไหลโรคราสีชมพูที่กิ่งของยางพาราขนาดใหญ่ในส่วนของแมลง ที่พบมากคือปลวกกัดกินเปลือกกรากที่แห้งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างดินกับรากต้นยางพาราทำให้ต้น ยางพาราเหี่ยวตายตัวด้วงหนอนทรายเพลี้ยหอยสามารถกำจัดโดยใช้สารฆ่าแมลง

การป้องกันและแก้ไขต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขจากสาเหตุของโรคนั้นโรคใบร่วงจาก ราไฟทอปเทอร่าก่อนปลูกจะต้องศึกษาจากแผนที่ขอบเขตโรคระบาดยางพาราก่อนว่าเขตพื้นที่ที่จะ ปลูกนั้นมีการระบาดของโรคนี้หรือไม่หากมีต้องงดปลูกยางพาราพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้แต่หากปลูกไป แล้ววิธีป้องกันเบื้องต้นคือหยุดการแพร่กระจายของเชื้อราชนิดนี้เชื้อราชนิดนี้ไม่สามารถติดต่อไปทาง อากาศได้พาหะของราชนิดนี้คือคนรถยนต์ที่เคยผ่านแปลงที่มีราชนิดนี้ระบาดหรือเครื่องมือกรีด ยางพาราที่เคยใช้กับแปลงที่มีราชนิดนี้มาก่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันการป้องกันก็ทำได้ยากยิ่ง ผลกระทบของโรคนี้จะทำให้น้ำยางพาราลดปริมาณลงเพราะใบสีเขียวที่มีคลอโรฟิลล์ถูกทำลายการ สร้างอาหารโดยการสังเคราะห์แสงลดลงดังนั้นหลังจากการเกิดใบร่วงผ่านไปแล้วเจ้าของสวนจะต้อง ปรับปรุงแปลงปลูกโดยการใส่ปุ๋ยยูเรียเร่งการงอกของใบเพื่อให้การสังเคราะห์แสงเป็นไปตามปกติ

- **ภัยจากธรรมชาติ**เกิดจากความแปรปรวนของธรรมชาติรอบตัวเช่นฝนตกหนักเกิดน้ำท่วม แปลงยางพาราขนาดเล็กแช่ขังอยู่หลายวันฝนทิ้งช่วงเกิดความแห้งแล้งบางครั้งเกิดไฟป่าลุกลามไหม้ แปลงปลูกลมแรงทำให้ต้นยางพาราโค่นล้มลมพายุหมุนทำให้กิ่งยางพาราหักหรือพายุไต้ฝุ่นทำลาย พื้นที่สวนยางพาราเป็นบริเวณกว้างเช่นกรณีไต้ฝุ่นเกย์ในปลายปีพ.ศ. 2532 ทำลายสวนยางพาราใน จังหวัดชุมพรแผ่นดินไหวทำให้เกิดแผ่นดินแยกหรือยุบตัวบางครั้งแผ่นดินไหวในทะเลก่อให้เกิดคลื่น ยักษ์ซึนามิซัดใส่สวนยางพาราที่ปลูกริมทะเลได้รับความเสียหายเฉกเช่นปลายปีพ.ศ. 2547 ที่ 6 จังหวัด ภาคใต้เป็นต้น

การป้องกันและแก้ไขภัยจากธรรมชาตินับเป็นภัยที่ป้องกันแก้ไขได้ยากเพราะเจ้าของสวนจะไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะเกิดภัยใดขึ้นในเวลาใดแต่ภัยธรรมชาติที่ไม่รุนแรงก็แก้ไขได้บ้างเช่น

1) การป้องกันลมที่เกิดจากลมมรสุมซึ่งจะทำให้ต้นยางพาราที่มีอายุประมาณ 3 ปีขึ้นไปล้มจากลมมรสุมที่พัดแรงได้แนะนำไว้แล้วในขั้นตอนของการปักหลักหมายปลูกแต่บางครั้งกำหนดทิศทางของหลักไม่ได้หากเกิดลมมรสุมพัดแรงจะปรากฏในกรณีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงยางพาราล้มก่อนหน้าที่จะตัดแต่งกิ่งหรือล้มไปก่อนแล้วแก้ไขได้โดยการตัดยอดของต้นที่ล้มแล้วใช้รถแบคโฮขุดหลุมฝังใหม่หรือขุดหลุมด้วยแรงคนปลูกใหม่ก็ได้

2) การป้องกันไฟไหม้สวนยางพาราที่เกิดจากความแห้งแล้งในประเทศไทยจะเกิดความแห้งแล้งในช่วงปลายปีถึงต้นปีระหว่างเดือนธันวาคม-เมษายนการปลูกสร้างสวนยางพาราเป็นการลงทุนสูงหากถูกไฟไหม้เสียหายค่าตอบแทนต่างๆที่จะได้รับเป็นศูนย์จึงจำเป็นต้องป้องกันไฟไหม้อย่างได้ผลหลักการสำคัญของการป้องกันไฟคือการลดวัชพืชออกจากแปลงให้มากที่สุดเมื่อมีวัชพืชอยู่น้อยไฟก็ไม่เกิดขึ้นในแปลงการป้องกันไฟมีหลายวิธีแต่ที่ได้ผลที่สุดสำหรับการป้องกันไฟในแปลงยางพารา คือ

2.1) ใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางไถพรวนระหว่างแถวของยางพาราโดยใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางติดพาดไถ 7 จานไถระหว่างแถวดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคมจะทำให้วัชพืชถูกไถพลิกทับอยู่ใต้ผิวดินสำหรับชีไถในแปลงยางพาราอายุ 1 ปีไถแยกจากโคนยางพาราอายุ 2-6 ปี

2.2) การทำแนวป้องกันไฟวิธีนี้ใช้กับสวนยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ลาดชันทุกชั้นอายุและยางพาราที่เปิดกรีดแล้วทุกสภาพพื้นที่เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวเครื่องจักรเข้าไปทำงานไม่ได้วิธีการทำแนวกันไฟโดยการใช้จอบถากวัชพืชกวาดรวมกองกลางและทำการชิงเผาแนวกันไฟที่จะทำทำรอบเขตแปลงริมทางตรวจการและทำแนวย่อยในแถวยางพาราเพื่อให้มีวัชพืชหลงเหลืออยู่น้อยที่สุดและถ้าสามารถถากวัชพืชออกจากแปลงปลูกมาเผาได้มากที่สุดก็จะปลอดภัยที่สุดอย่างไรก็ตามกรณีมีพื้นที่มาก ๆ การจะทำให้วัชพืชหมดสิ้นไปในครั้งเดียวจะไม่ทันกับความแห้งแล้งจึงควรทำกิจกรรมต่างๆเป็นขั้นเป็นตอนดังนี้

- ทำแนวกั้นไฟรอบแปลงและทางตรวจการก่อนโดยถากหญ้าด้วยจอบกว้างประมาณ 20 เมตร กวาดวัชพืชรวมกลางแถวบางพาราและทำการชิงเผาในเวลากลางคืนการชิงเผาควรระวังมิให้มีความรุนแรงโดยจำกัดกองเชื้อไฟให้มีขนาดเล็กและห่างต้นยางให้มากที่สุด

- ต่อมาทำแนวซอยเข้ากลางล๊อคที่เหลือไปเรื่อยๆจนหมดพื้นที่

ข้อควรระวังในการทำแนวกั้นไฟและชิงเผา

- 1) ระหว่างทำแนวกั้นไฟและชิงเผาไม่เสร็จจะใช้น้ำมันระวังไฟในเวลากลางคืน
- 2) แปลงที่จะทำการถากเตียนในแนวกั้นไฟได้จะต้องกำจัดวัชพืชมาอย่างต่อเนื่อง
- 3) ในกรณีพื้นที่ลาดเทการทำแนวกั้นไฟในขั้นตอนที่ 2 และ 3 ควรกองเศษวัชพืชไว้ใกล้แถวที่อยู่ข้างล่างมากกว่าข้างบนเพราะเวลาเผาไฟจะเอียงขึ้นเขากองวัชพืชควรมีความกว้างไม่เกิน 50 ซม.
- 4) วัชพืชที่ถากหรือถากไว้ให้ทำการเผาโดยเร็วไม่ควรทิ้งไว้เกิน 7 วันควรชิงเผาขณะที่เศษวัชพืชมีความชื้นหลงเหลืออยู่บ้างจะทำให้การชิงเผาสะดวกขึ้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนเนื้อที่ด้วยหากพื้นที่เป็นผืนใหญ่ควรวางแผนการถากวัชพืชเป็นตอนช่วยและชิงเผาไปตามลำดับไม่ควรถากวัชพืชหมดคราวเดียวทั้งแปลงแล้วค่อยจุดเพราะจะทำให้หญ้าแห้งกรอบไฟไหม้รุนแรง
- 5) ช่วงเวลาการชิงเผาที่ดีที่สุดระหว่างเดือนพฤศจิกายน-มกราคมซึ่งเป็นช่วงอากาศเย็นใช้เวลา ระหว่าง 18.00 น. - 24.00 น .

6) การเริ่มเผาให้เริ่มจากทางใต้ลมก่อนเสมอโดยเลือกแถวที่อยู่ใต้ลมที่สุดและในแถวก็ให้เผาจากใต้ลมเช่นกันเมื่อแถวแรกไฟไหม้ไปประมาณ 10 เมตรจึงเผาแถวที่ 2 โดยใน 1 แถวมีคนงานประจำ 2 คนสำหรับในพื้นที่ลาดเทให้เริ่มเผาจากยอดเขาลงหาตีนเขา

7) อุปกรณ์ประจำตัวคนงานที่มีหน้าที่ชิงเผาคนที่ 1 มีถังฉีดน้ำคนที่ 2 มีไม้ตีไฟเมื่อไฟลุกแรงคนงานทั้ง 2 จะชะลอการลุกไหม้ด้วยการใช้อุปกรณ์ดับไฟที่มีและเมื่อเผาแต่ละแถวเสร็จแล้วจะทำการดับไฟที่คงไม่เศษไม่ปลายไม้เป็นถ่านไฟให้หมด

8) ในเช้าของวันรุ่งขึ้นจะต้องจัดคนงาน 1 หมู่ออกตรวจสอบบริเวณที่เผาผ่านไปแล้วเมื่อค้นหาปรากฏมีไฟยังคุกรุ่นอยู่ในแปลงปลูกให้ดับให้หมดเวลาที่ตรวจสอบที่ดีที่สุดคือประมาณ 11.00 น. ซึ่งแดดเริ่มร้อนขึ้น

อย่างไรก็ดีการกำจัดวัชพืชอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจะช่วยให้การชิงเผากระทำได้ง่ายและไม่มีผลกระทบต่อต้นยางกล่าวคือการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชประเภทใบเลี้ยงเดี่ยวให้หมดจากแปลงตั้งแต่ยังมีขนาดเล็กและเมื่อวัชพืชเปลี่ยนสภาพเป็นใบเลี้ยงคู่ให้ทำการกำจัดบ่อยครั้งให้ย่อยสลายในฤดูฝนให้มากจะช่วยให้มีเศษวัชพืชเหลือตกค้างในฤดูแล้งน้อยลงมาก

5.6 สํารวจอัตราการรอดตายและความเจริญเติบโต สํารวจอัตราการรอดตายและความเจริญเติบโตเป็นการประเมินผลการทํางานที่ผ่านมามีความสํารวจหรือผิดพลาดประการใดเพื่อจะได้แก้ไขได้ในปัดต่อไปข้อมูลที่ต้องสํารวจคือ

- **เปอร์เซ็นต์รอดตาย**คือจํานวนต้นยางพาราที่รอดตายในแต่ละปีการปลูกยางพาราโดยทั่วไปควรมีจํานวนต้นรอดตายในปีแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ปีที่สองไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 และปีที่สามไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 จึงจะประสบผลสํารวจ

- **ความโตทางเส้นรอบวงระดับอก**(Girth at Breast high) หรือเรียกย่อว่า GBH คือความโตทางเส้นรอบวงในระดับ 1.50 ม. ใช้หน่วยวัดเป็นเซนติเมตรยางพาราเป็นพีชโตเร็ว

- **ความสูง**ต้นยางพาราจะมีความสูงเฉลี่ยเมื่อโตพร้อมกรีดที่อายุ 6-7 ปีประมาณ 12- 15 เมตรตามลักษณะของแต่ละชนิดพันธุ์และการจัดระยะปลูkdังนั้นความสูงเฉลี่ยทุกปีน่าจะเพิ่มขึ้นปีละ 2 เมตรเป็นอย่างน้อยถ้าเริ่มปลูกทันในเดือนพฤษภาคมของทุกปีการวัดความสูงวัดจากพื้นดินถึงเรือนยอดนิยมใช้หน่วยวัดเป็นเมตร

ช่วงเวลาของการดำเนินการควรดำเนินการเมื่อต้นยางพาราชะงักการเจริญเติบโตจากความแห้งแล้งประมาณเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ของทุกปีข้อมูลทั้งสามอย่างสามารถตรวจวัดพร้อมกันได้จํานวนต้นที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ตรวจวัดขึ้นอยู่กับปริมาณพื้นที่ที่ปลูกโดยข้อเท็จจริงแล้วหากสํารวจตรวจวัดได้ถึง 100% ข้อมูลจะถูกต้องมาก

6. การเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางพารา

6.1 การเตรียมการก่อนกรีดยางพาราเมื่อยางพาราที่ปลูกไว้มีอายุ 6 – 6.5 ปีเต็มจะต้องทำการตรวจสอบดูว่ายางพาราที่ปลูกไว้มีขนาดโตที่จะทำการกรีดยางได้ประมาณร้อยละเท่าใดโดยการวัดความโตทางเส้นรอบวงที่ระดับอกว่ามียางพาราที่โตเกิน 50 ซม.จํานวนเท่าใดทำเครื่องหมายไว้ให้ชัดเจนโดยอาจจะใช้สีแดงทาไว้เป็นรูปเครื่องหมายใดก็ได้การเปิดกรีดในปีแรกควรมีจํานวนต้นที่ได้ขนาดมากกว่า 50% ของจํานวนปลูกทั้งหมดปัจจุบันนิยมกรีดยางพาราหน้าแรกที่ความสูง 75 ซม.ขนาดของลำต้นอาจจะเล็กกว่าเดิมได้บ้างแต่ไม่ควรต่ำกว่า 45 ซม.หากมีจํานวนต้นที่กรีดได้น้อยกว่า 50% ให้เปิดกรีดในปีที่ 7 ซึ่งสามารถกรีดได้ทุกต้นแล้วยกเว้นต้นที่ปลูกซ่อมในปีที่ 2 และยังมีขนาดเล็ก

6.2 การกรีดยางระบบการกรีดยางของสวนป่า ใช้ระบบการเปิดหน้ากรีด 1/3 ของลำต้นกรีด 2 วันหยุด 1 วัน

ข้อปฏิบัติของผู้กรีดยางพาราในแปลงกรีดผู้กรีดยางจะต้องปฏิบัติในเรื่องต่างๆดังนี้

ก. ตำแหน่งที่จะทำการเปิดกรีดยางพาราโดยทั่วไปจะเปิดกรีดที่ระดับความสูง 1.50 เมตรเหนือรอยเท้าข้างแต่จากการวิจัยของสถาบันวิจัยยางแนะนำว่าเฉพาะหน้ากรีดแรกให้เปิดกรีดที่ความสูง 75 ซม. เหนือรอยเท้าข้างจะเหมาะสมที่สุด

ข. กรีดยางจากซ้ายบนมาขวาล่างให้มีความลาดเอียงของหน้ากรีดประมาณ 35 องศา ก่อนเปิดกรีดจะต้องทำรอยขีดหน้าหลังเพื่อไม่ให้หน้ากรีดล้าไปด้านหนึ่งด้านใดและนำลวดรับจอกยางมาผูกไว้ต่ำจากหน้ากรีดประมาณ 6 - 8 นิ้วในร่องรอยขีดด้านหน้าต่ำกว่าหน้ากรีดประมาณ 4 นิ้วให้ปักลั่นยางเพื่อรับน้ำยางลงจอกรับน้ำยาง

ค. การกรีดยางแต่ละครั้งต้องสูญเสียเปลือกน้อยที่สุดไม่เกินครึ่งละ 2-3 มิลลิเมตรในหนึ่งเดือนสูญเสียเปลือกไม่เกิน 3 ซม.

ง. กริดยางทุกวันที่ฝนไม่ตกระหว่างเวลา 04.00 - 06.00 น. เริ่มเก็บน้ำยาง 06.00 - 08.00 น. วันไหนกริดยางไม่ได้ให้แจ้งให้เจ้าของสวนยางพาราทราบการเปิดกริดยางสัปดาห์แรกให้หมายจกรับน้ำยางไว้เพื่อทำเศษยางเมื่อน้ำยางเริ่มไหลดีแล้วจึงเก็บน้ำยางสดส่งจุดซึ่งในกรณีขายน้ำยางสดหรือนำไปแปรรูปที่โรงงานกรณีทำยางแผ่นดิบหลังการเก็บน้ำยางแต่ละครั้งให้คว่ำจอกไว้ที่ลวดรับน้ำยางแม้จะมีน้ำยางไหลอยู่ก็ตามเพื่อป้องกันกรดในอากาศหรือที่มาพร้อมน้ำฝนไปตกค้างอยู่ในจอกยางซึ่งจะทำให้จอกยางสกปรกทำให้น้ำยางที่กริดวันต่อไปแข็งตัวในจอกได้

จ. ไม่กริดยางในวันที่ฝนตกจนหน้ากริดเปียกขึ้น

ฉ. เศษยางทุกประเภทเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นให้รวบรวมส่งเจ้าของสวนยางพาราเพื่อนำไปจำหน่ายแบ่งผลประโยชน์ตามข้อตกลง

ช. ผู้กริดยางต้องพยายามป้องกันเชื้อราผสมดินในหน้ากริดที่ผ่านมาแล้วทุกเดือน

ซ. อุปกรณ์ที่ใช้ในการกริดยางอันได้แก่มีดกริดยางหินลับมีดกริดยางเครื่องให้แสงสว่างในเวลากลางคืนถึงเก็บรวบรวมน้ำยางสดเป็นอุปกรณ์ส่วนตัวที่ผู้กริดยางต้องหามาด้วยตนเอง

ทั้งนี้ จำนวนวันกริดรวมต่อปีไม่ควรเกิน 160 วัน

6.3 การเก็บรวบรวมน้ำยางสด

ต้นยางพาราที่ได้ทำการกริดยางทุกต้นจะมีน้ำยางสดไหลลงจอกที่หมายรับไว้ประมาณ 2-3 ชั่วโมงส่วนใหญ่จะหยุดไหลช่วงเวลากลางคืนขึ้นอยู่กับอุณหภูมิในแปลงกริดด้วยหากเป็นช่วงอากาศหนาวเย็นจะไหลนานกว่าช่วงอากาศร้อนผู้กริดยางจะต้องใช้การสังเกตเองเมื่อน้ำยางพาราส่วนใหญ่หยุดไหลแล้วผู้กริดยางพาราจะเก็บน้ำยางพาราลงถังเก็บซึ่งเป็นถังปากกว้างเท่ากันถึงเมื่อเก็บน้ำยางหมดทุกต้นแล้วจึงเทใส่ถังที่มีฝาปิดเพื่อการขนส่งเมื่อรวบรวมน้ำยางได้แล้วก็จะเข้าสู่ขบวนการจำหน่ายต่อไป

6.4 การคำนวณผลผลิตรายปี

การคำนวณผลผลิตเพื่อประมาณการเป้าหมายรายปี ดำเนินการดังนี้

- กรณีแปลงเปิดกริดหลัง 3 ปีขึ้นไป ได้จากการเก็บสถิติย้อนหลังรายแปลงของสวนป่าเพื่อหาค่าเฉลี่ยต่อไร่ จากนั้นจึงนำมาใช้คำนวณประมาณการเป้าหมายปีถัดไป ดังสมการ

ค่าเฉลี่ยปริมาณผลผลิตน้ำยางพารารายแปลง (กก./ไร่) x พื้นที่ (ไร่) = เป้าหมายรายแปลง

- กรณีแปลงเปิดกริด 1-3 ปีแรก การคำนวณผลผลิตจากการอ้างอิงข้อมูลผลผลิตจากสถาบันวิจัยยาง ดังสมการ

ข้อมูลผลผลิตยางเปิดกริดตามอายุ 1-3 ปี รายแปลง (กก./ไร่) x พื้นที่ (ไร่) = เป้าหมายรายแปลง

ตารางแสดงข้อมูลอัตราผลผลิตยางพาราตามอายุการเปิดกริดยางพาราพันธุ์ RRIM 600

ปีกริด	1	2	3
ผลผลิต (กก./ไร่)	171	233	280

ดังนั้น ผลรวมของเป้าหมายรายแปลง = เป้าหมายผลผลิตยางพาราประจำปี

7. การทำไม้ยางพารา

ไม้ยางพาราเป็นผลผลิตสุดท้ายที่เจ้าของสวนยางพาราจะได้รับเมื่อครบรอบตัดฟันหรือเมื่อหยุดกรีดยางพาราแล้วเนื้อไม้ยางพารามีประโยชน์ในวงการอุตสาหกรรมมากราคาดจะขึ้นลงตามปัจจัยต่างๆหลายประการเช่นภาวะความต้องการของตลาดโลกขนาดของไม้จำนวนของต้นยางพาราที่คงเหลือความใกล้เคียงจากตลาดหรือท่าเรือสภาพพื้นที่ปลูกเส้นทางคมนาคมฤดูกาลและราคายางพาราแผ่นดินและราคาน้ำมันยางสดเป็นต้น

ภาวะความต้องการของตลาดโลกเนื้อไม้ยางพาราส่วนใหญ่จะส่งออกขายยังต่างประเทศมีผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปในประเทศบ้างแต่ไม่มากนักเมื่อตลาดโลกมีความต้องการเนื้อไม้ยางพารามากราคาไม้ยางพาราในประเทศก็จะปรับตัวสูงขึ้นด้วย

ขนาดของไม้และลักษณะต้นยางพาราต้นยางพาราขนาดใหญ่แปรตรงสามารถนำไปปอกเป็นไม้วีเนียร์ทำผิวไม้อัดได้หรือแปรรูปเป็นไม้หน้ากว้างตั้งแต่ 6 นิ้วขึ้นไปราคาซื้อขายในสวนจะสูงกว่าไม้ขนาดเล็กซึ่งใช้ประโยชน์ได้น้อยกว่าขนาดของไม้ยางพาราและลักษณะของต้นยางพาราขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ยางพาราพันธุ์ RRIM 600 มีขนาดเล็กกว่ายางพาราพันธุ์ GT 1 และ PB 235 แต่พันธุ์ PB 235 มีลำต้นเปลาตรงกว่าพันธุ์ GT 1 สภาพดินที่ปลูกยางพารายางพาราชนิดเดียวกันปลูกในดินร่วนปริมาณน้ำฝนมากย่อมมีขนาดใหญ่กว่าส่วนที่ปลูกในพื้นที่ดินทรายและปริมาณน้ำฝนน้อยและอายุของต้นยางพาราต้นยางพาราที่อายุมากย่อมมีเนื้อไม้มากกว่าต้นยางพาราที่อายุน้อยกว่า

จำนวนของต้นยางพาราที่คงเหลือในการคำนวณราคาเพื่อซื้อขายไม้ยางพารายืนต้นจะต้องคำนึงถึงขนาดและจำนวนต้นยางพาราด้วยการซื้อขายมักจะตกลงราคาเป็นไร่โดยคิด 1 ไร่มีจำนวนต้นยางพารา 70 ต้นหากมีต้นยางเหลืออยู่น้อยจำนวนไร่ที่ใช้ในการจ่ายเงินจะน้อยกว่าพื้นที่จริงด้วยเช่นมีพื้นที่ปลูกยางพารา 10 ไร่แต่มีต้นยางพาราคงเหลือ 560 ต้นผู้ซื้อจะคิดราคาให้ = $560/70 = 8$ ไร่เท่านั้น

ความใกล้เคียงจากตลาดหรือท่าเรือผู้ซื้อต้นยางพาราจากสวนยางมักนำไปแปรรูปที่โรงเลื่อยไม้ยางพาราตามท้องที่ต่างๆหากสวนยางพาราอยู่ไกลจากโรงเลื่อยมากราคาก็ต้องต่ำกว่าสวนยางพาราที่อยู่ใกล้โรงงานแปรรูปไม้ยางพาราก็ต้องส่งเนื้อไม้ที่แปรรูปแล้วไปยังโรงงานอื่นๆหรือท่าเรือตลาดของไม้แปรรูปยางพาราส่วนมากจะอยู่ที่กรุงเทพฯหรือชานเมืองดังนั้นราคาเนื้อไม้ยางพาราในภาคตะวันออกจึงสูงกว่าราคาเนื้อไม้ยางพาราในภาคใต้

สภาพพื้นที่ปลูกยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ลาดชันการทำไม้ออกยากกว่ายางพาราที่ปลูกในพื้นที่ราบราคาซื้อขายย่อมต่ำกว่ายางพาราในพื้นที่ราบ

เส้นทางคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญในการขนส่งไม้ยางพาราไปโรงงานแปรรูปยางพาราที่ปลูกไว้ริมถนนที่สามารถใช้ขนส่งได้ทุกฤดูกาลราคาจะดีกว่ายางพาราที่ปลูกไกลเส้นทางคมนาคมที่ผู้ซื้อ

จะต้องทำทางเข้าไปชนไม้ยางพาราบางครั้งเป็นที่ตาบอดจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งผ่านสวนยางพาราเจ้าอื่นราคาซื้อขายจะต่ำกว่ากรณีแรก

ฤดูกาลเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดราคาซื้อขายไม้ยางพาราเช่นกันพ่อค้าชอบซื้อเนื้อไม้ในฤดูร้อนเพราะการขนส่งสะดวกแต่คนขายหรือเจ้าของสวนชอบขายในฤดูฝนเพราะในช่วงฤดูร้อนยังกรีดยางพาราได้ดังนั้นราคาซื้อขายไม้ยางพาราในฤดูฝนจึงถูกกว่าในฤดูร้อน

ราคายางพาราแผ่นดิบและราคาน้ำยางสดในขณะที่ราคาน้ำยางสดหรือยางพาราแผ่นดิบมีราคาดีเจ้าของสวนจะชะลอการขายต้นยางพาราราคาไม้ยางพาราในขณะนั้นจึงสูง

การจัดทำแผนการทำไม้ 25 ปี

สวนป่าจะดำเนินการสำรวจกำลังผลิตไม้ประจำปีโดยนับตั้งแต่ปี 2556 จะเป็นการสำรวจ 100% ของพื้นที่ เพื่อจัดทำและปรับปรุงแผนการทำไม้ให้สอดคล้องกับอายุต้นยางพารา, ปริมาณกำลังผลิต และนโยบายของ อ.อ.ป. และคำนวณหาปริมาณความเพิ่มพูนรายปี (Annual Yield Increment : AYI) เพื่อประกอบการพิจารณาแผนการทำไม้ประจำปี

สมการคำนวณปริมาตรไม้ยางพาราพันธุ์ RRIM 600

$$v = 4E-05g^{2.1963}$$

v = ปริมาตรไม้ยาง (ลบ.ม.)

g = เส้นรอบวงของลำต้น (ซม.)

ที่มา : นายอารักษ์ จันทูมาและคณะ.2548. สถาบันวิจัยยาง,กรมวิชาการเกษตร

สมการคำนวณปริมาณความเพิ่มพูนรายปี (Annual Yield Increment : AYI)

$$AYI = \text{ปริมาตรไม้ (ลบ.ม.)} / \text{อายุ (ปี)} / \text{พื้นที่ (ไร่)}$$

การเตรียมการก่อนตัดฟันก่อนจะมีการโค่นล้มตัดฟันจะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1)แจ้งขอรับเงินสงเคราะห์จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) การขายยางพาราแผ่นดิบและน้ำยางสดปัจจุบันเมื่อมีการแปรรูปน้ำยางและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศรัฐบาลจะหักค่าพรีเมียม (Premium) ไว้ส่วนหนึ่งเพื่อมอบให้สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์เจ้าของสวนยางพาราเมื่อมีการโค่นยางพาราแปลงเก่าและปลูกใหม่ในปี พ.ศ. 2549 จะจ่ายให้เกษตรกรไร่ละ 7,300.-บาทในเวลา 6 ปีดังนั้นก่อนจะตัดโค่นต้นยางพาราประมาณ 2 ปีเจ้าของสวนต้องติดต่อสำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางในบริเวณใกล้เคียงซึ่งทางสกย. จะมาตรวจสอบรายละเอียดต่างๆและกำหนดช่วงเวลาการรับทุนให้

2)การขายไม้ยางพาราเมื่อสกย.อนุมัติกองทุนให้แล้วสวนป่าจะต้องดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับการทำไม้ยางพาราของ อ.อ.ป. ซึ่งโดยปกติแล้วจะดำเนินการกำหนดราคาขายเป็นไร่ เมื่อได้

ผู้รับซื้อ สวนป่าจะดำเนินการส่งมอบพื้นที่ให้แก่ผู้รับซื้อเพื่อดำเนินการทำไม้ยางพาราในแปลงออกทั้งหมด (Clear Cutting) โดยใช้แรงงานคน ผสมผสานกับการใช้เครื่องจักรกล ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ อ.อ.ป. เป็นผู้ควบคุมการทำไม้ให้เป็นไปตามสัญญาซื้อขาย เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น จะมีคณะกรรมการตรวจรับพื้นที่เพื่อดำเนินการปลูกทดแทนในพื้นที่ทำไม้ต่อไป

3) การเบิกจ่ายค่างวดจากสกก. สกก. จะไม่จ่ายเงินให้ในครั้งเดียวแต่จะจ่ายให้เป็นงวดๆ บางงวดเป็นการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหรือปุ๋ยสกก. จะจ่ายเป็นสารเคมีและปุ๋ยให้แทนเงินสดเจ้าของสวนยางพาราจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สกก. กำหนดหนดโดยเคร่งครัดเมื่อดำเนินงานเสร็จแต่ละงวดให้รายงานสกก. สกก. จะส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบถูกต้องแล้วจึงจะจ่ายค่างวดต่อไป

กระบวนการดำเนินงานควบคุมตรวจสอบติดตามด้านการทำไม้ (Chain of Custody : CoC)

1) สวนป่าดำเนินการทำไม้ตามแผนการทำไม้ 25 ปี และเป้าหมายการผลิตตามแผนธุรกิจประจำปี โดยขออนุมัติดำเนินการทำไม้กับทางองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้และเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบกำลังผลิตและวิธีการจำหน่ายไม้

2) เมื่อได้รับอนุมัติแผนการทำไม้ สวนป่ายื่นหนังสือกรมป่าไม้เพื่อแจ้งความประสงค์ขอทำไม้ ออกกรรมป่าไม้จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจกำลังผลิต 100% และสวนป่าชำระเงินค่าธรรมเนียมค่าขายไม้แก่กรมป่าไม้ตามระเบียบ

3) สวนป่าดำเนินการยื่นความประสงค์ขอรับทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ต่อสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตท้องที่

4) คณะกรรมการตรวจสอบกำลังผลิตฯ รายงานผลการสำรวจ และกำหนดวิธีการจำหน่ายไม้ยางพาราให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ทราบ และพิจารณาอนุมัติ พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาขั้นต่ำเสนอองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เพื่อพิจารณาอนุมัติ

5) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาค ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประกาศประมูลขายไม้ยางพารา, ผู้ควบคุมการทำไม้, ผู้ควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้ และคณะกรรมการตรวจรับพื้นที่หลังการทำไม้

6) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาค หรือองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต (ตามแต่การมอบอำนาจ) ดำเนินการประกาศประมูลขายไม้ยางพารา เมื่อครบตามกระบวนการได้ผู้ชนะการประมูลและดำเนินการจัดทำสัญญาซื้อขายแล้ว จะรายงานสำเนาสัญญาซื้อขายให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต และสวนป่าทราบ เพื่อดำเนินการส่งมอบพื้นที่ทำไม้

7) เจ้าหน้าที่ควบคุมการทำไม้ ดำเนินการควบคุม/ดูแลให้ผู้ซื้อตามสัญญาดำเนินการโค่นล้มไม้ ตัดปลายไม้ ชักลาก ถอนต่อไม้ ขนย้ายไม้มาไว้ริมทางตรวจการณ์โดยรถแทรกเตอร์ล้อยาง และตัดทอนไม้ริมทางตรวจการณ์ เพื่อขนย้ายไม้ขึ้นรถบรรทุก โดยใช้รถคิบ/แรงงานคน

8) สวนป่าออกหนังสือกำกับการเคลื่อนย้ายไม้ยางพาราจำนวน 2 ชุด (ต้นฉบับ/ฉบับ) ให้ผู้ซื้อ เพื่อขนส่งไม้ไปยังโรงงาน/โรงซัง(ต่อรอบการซัง)

9) โรงงาน/โรงซังดำเนินการซังน้ำหนักร เจ้าหน้าทีควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้ตรวจสอบ และลงรายละเอียดตามหนังสือกำกับการเคลื่อนย้ายฯ สวนป่าเก็บต้นฉบับ และมอบฉบับให้ผู้ซื้อ

10) เมื่อผู้ซื้อดำเนินการทำไม้เสร็จสิ้นตามสัญญา คณะกรรมการตรวจรับมอบพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ทำไม้ และรายงานผลให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคทราบ

